І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. No. 164. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го СЕРПНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 26, 1960 Ч. 164. VOL. LXVII.

СЕНАТ ВІДНОВИВ ЗНОВ ЗМЕНШЕНУ ПАЛАТОЮ СУМУ ДОПОМОГИ ДЛЯ ЗАКОРДОНУ

ВОДНОЧАС У СЕНАТІ ВИРІШЕНО НЕ УДІЛЯТИ НІЯКОЇ ДОПОМОГИ ТИМ ДЕРЖАВАМ, ЯКІ ПОСТАЧАЮТЬ ЗБРОЮ КУБІ, АБО ПІДТРИМУЮТЬ ЇЇ ЕКОНОМІЧНО

Вашингтон. — Більшістю 67 голосами проти 28 перейшов у Сенаті законопроєкт про програму закордонної допомоги, в якому встановлено знову всі передбачені на її здійснення суми, що були скреслені Палатою Репрезентантів. Згідно із прийнятим у Сенаті законопроєктом, уряд буде уповноважений видати на закордонну допомогу суму 3,989,054,000 долярів. За збільшенням асиґнувань на підтримку запрязнених держав голосувало 26 республіканців і 41 демократ. Опонували проти збільшення асиґнувань головним чином 15 південних демократичних сенаторів, до яких приєдналося 4 інших демократів і 7 республіканців. До законопроєкту програми допомоги закордонові включена теж сума 100,000,000 долярів, що її вимагав востаннє Президент Айзенгавер для Конґо й інших африканських держав. Після прийняття Сенатом програма закордонної допомоги перейде ще на розгляд й узгіднення палатно-сенатської конференції і потім буде передана до підпису Президентові. Водночас із цим Сенат прийняв запропоноване республіканським сенатором Стайлсом Бриджесом з Ню Гемпшір доповнення про уповноваження для Президента відмовляти допомоги тим країнам, які „безпосередньо чи посередньо даватимуть Кубі мілітарну або економічну підтримку". Разом із цією поправкою прийнято це й запропоноване демократичним сенатором Вейном Морзом з Ореґону доповнення, яке уповноважує Президента позбавляти допомоги теж і ті південно-американські країни, які даватимуть мілітарну або економічну підтримку державам, проти яких Організація Американських Держав вирішила застосувати економічні або дипломатичні санкції. Останнє буде стосуватися зокрема Домініканської Республіки, проти якої схвалено такі санкції за її акти агресії і втручання у внутрішні справи Венесуелі. Цього ж самого дня палатна комісія правил, розглянувши запропонований сенатором Кеннеді плян збільшення мінімальної платні до $1.25, заявилася проти нього, приєднуючись цим до опозиційного становища республіканців і південних демократів в цій справі. Плян цей був уже затверджений сенатсько-палатною конференцією і тому теж відхилення його комісією правил вважають політичною поразкою Кеннеді, як демократичного кандидата на президента.

Американським банкам на Кубі загрожує націоналізація

Гавана. — Економічні експерти сподіваються, що в зв'язку із все глибшою економічною кризою на Кубі, зокрема у фінансуванні майбутнього цукрового врожаю, філії американських банків на Кубі будуть найближчим часом знаціоналізовані. Як заявив репрезентант одного із цих банків, вони відчувають дошкульну недостачу грошових засобів і не мають потрібних грошей на позички для місцевої індустрії і тому теж треба сподіватися, що режим Фіделя Кастра використає це для обвинувачення цих банків у саботуванні співпраці з урядом і потім для їх вивласнення. Після конфіскати 36 американських цукрових рафінерій, американські банки на Кубі одержали доручення перевести всі свої цукрові рахунки до урядового сільськогосподарського банку і тому теж великі банки були примушені обмежити уділювання позичок і кредитів. Це з черги привело до протестів збоку кубинських підприємств, які оскаржують американців у кредитних рестрикціях.

Апробовано до вжитку в Америці нове лікарство проти дитячого паралічу (поліо)

Вашингтон. — Уряд публічного здоров'я апробував продукцію і вживання в З'єдинених Державах нового лікарства проти дитячого паралічу (поліо), що разом з вакциною Солка може причинитись до того, що ця недуга буде цілком зліквідована в країні. Нове лікарство різниться від вакцини Солка тим, що його продукується із живих ще вірусів, але так ослаблених, що вони не можуть спричинити недуги, натомість ще досить сильні, щоби продукувати антитіла, які вбивають віруси дитячого паралічу. Вакцину Солка продукується із вбитих вірусів, які продукують подібні антитіла. Крім того, вакцину Солка подається застриком, а нове лікарство можна буде заживати у формі пігулок або сиропу. Нове лікарство, що його розвинув д-р Г. Р. Кокс в лябораторіях Ледерле в Перл Ривер, Н. Й., уже було в ужитку в багатьох частинах світу, зокрема в Совстському Союзі і в країнах Південної Америки, але його продукція була заборонена в ЗДА. Про зміну цього рішення повідомив д-р Лерой Бирні, головний хірурґ Служби Публічного Здоров'я, подавши рівночасно деталі нового лікарства, що входить негайно в прадукцію, хоч повне забезпечення ним населення не передбачається скоріше, як під кінець наступного року. Д-р Бирні рівночасно поінформував, що нове лікарство найкраще буде заживати в зимових місяцях та що воно не виключає вакцини Солка, а навпаки, ці два лікарства будуть себе взаємно доповнювати.

НІКСОН СТАВИТЬ ОБОРОНУ НА ПЕРШЕ МІСЦЕ; КЕННЕДІ ЗАКИДАЄ ЙОМУ „СЛАБІСТЬ"

Віце-президент Ніксон вітається із своїми прихильниками в Дірборні, Миш., де він зупинився, їдучи до Дітройту на конвенцію Ветеранів Чужоземних Воєн.

Дітройт. — Віце-президент Ричард М. Ніксон, республіканський кандидат на президента, заявив тут минулої середи, 24-го серпня, що безпека і оборона З'єдинених Держав мусить стояти на першому місці, навіть якщоб для цієї мети було необхідно збільшити податки. Промовляючи до 10,000 осіб на конвенції Ветеранів Закордонних Воєн, Ніксон звернув увагу на провід а тим самим і відповідальність Америки у вільному світі, якому можна в теперішніх обставинах ґарантувати мир тільки такою військово - оборонною могутністю, яка не мала б собі рівної в світі. Говорячи про оборону, Ніксон посередньо виступив і проти свого демократичного суперника в кандидатурі на президента, сенатора Кеннеді. Хоч і не називаючи його по імені, Ніксон мав його на думці, кажучи, що президент З'єдинених Держав не має потреби оправдуватись перед кимнебудь за будь-яку з його акцій, скеровану на скріплення безпеки Америки, як це „деякі люди" вимагали у зв'язку із збиттям над совстською територією американською територією американського розвідувального літака „У-2". Стверджуючи, що Америка є сьогодні наймогутнішою державою в світі у всіх відношеннях, зокрема військовому, економічному, науковому і виховному, Ніксон твердив, що Америка мусить це першенство зберегти і при цьому виявити максимальну рішучість, без якої можна програти в суперництві з Москвою навіть при всій своїй перевазі. Як приклад на таку можливість вказав Ніксон на Кубу. Очевидно, що ЗДА могли б „позбавити уряду" совстського прихвостня Кастра в кожній хвилині, але це далеко не розв'язувало б проблеми і, замість того, ЗДА повинні показати і доказати кубинському народові, що є ліпші шляхи для досягнення своїх цілей, ніж зворот до комунізму.

Тим часом, демократичний кандидат на президента, сенатор Джан Ф. Кеннеді, промовляючи в Александрії у Вірджінії, гостро атакував свого республіканського суперника Ніксона саме в справах закордонної політики, закидаючи йому „слабість, відступ і поразку". У п'ятницю, 26-го серпня, Кеннеді промовлятиме на тому самому форумі, на якому в середу промовляв Ніксон, перед конвенцією Ветеранів Закордонних Воєн.

Шоста морська фльота ЗДА — у постійній бойовій готовості

Середземне море. — На покладі літаконосця „Індепенденс", велетня містоти 60.000 тонн, командант шостої середземно-морської фльоти, 53-річний віце-адмірал Джордж В. Андерсон перевів в минулий вівторок військову „відправу" для командантів і вищих старшин коло 30-ти морських одиниць того могутнього воєнно-морського з'єднання, що взагалі нараховує понад 50 морських одиниць найрізноріднішого типу й розміру. Яких 20 кораблів Шостої Фльоти — розсіяні в східній частині Атлянтійського океану і по Середземному морі, — а 30 репрезентованих в отій „відправі" кораблів — скупчені в неозначеному обширі, де й відбулась ця нарада. Адмірал Андерсон назвав зібраним морським старшинам два головні завдання, що їх має на цілі Шоста Фльота: готовість і пошана, — готовість в кожній хвилині до бойової акції проти напасника та здобування пошани однаково у приятелів Америки і її союзників, як і „тих, що не є нашими приятелями". Шоста американська фльота розпоряджає коло 500 літаками, з яких 90 літаків приміщені тільки на одному літаконосцеві „Індепенденс". Та могутня ескадра охоплює літаки різних типів і величин, від одно-особових ракетних літаків та одноособових стежних легких машин, до 70.000 тоннових важких бомбардувальників з трьома членами залоги. Всі літаки пристособлені до перевожування атомових бомб. Кожний літак може вистартувати з сюсі корабельної бази буквально впродовж 10-х хвилин від видачі приказу американським вищим командуванням. Під час того зібрання відбулись маніфестаційні покази вправности і боєздатности Шостої Фльоти, при чому впродовж буквально 17-х хвилин знялись в повітря і зникли з очей обсерваторів 40 бойових літаків з чердаку адміральського літаконосця.

Фон Бравн сподівається взяти участь у космічному леті на Місяць

Берлін. — Відомий американський дослідник й експерт у ракетній ділянці Вернгер фон Бравн, який перебуває тепер на відвідинах в Західній Німеччині, заявив у розмові з журналістами, що З'єдинені Держави Америки випустять в космічний політ ракету з людиною вже в 1961 році і зможуть вирядити таку ракету з людською залогою в подорож навколо Місяця в 1963 р. Водночас із цим фон Бравн заявив, що він рішений особисто взяти участь в першому леті космічною ракетою на Місяць. Він заявив, що американці випустять космічну ракету в подорож навколо Місяця із залогою, складеною із двох до трьох осіб. ЗДА почнуть реалізувати програму такого лету вже в 1961 році і тоді ж випустять вони в космічні простори першу пробну ракету із людською залогою.

ПРЕЗИДЕНТ ВІРИТЬ, ЩО ВЗАЄМИНИ З КУБОЮ МОЖУТЬ ЗНОВУ ПОКРАЩАТИ

Вашингтон. — Під час пресової конференції, відбудої тут в середу дня 24 серпня ц. р. през. Айзенгавер з'ясовуючи актуальне ставлення ЗДА до Куби, ствердив, що він не вважає ситуації на Кубі неможливою до покращання і висловив сподівання, що Організація Американських Держав використає увесь свій моральний і політичний вплив для відновлення дружніх взаємин між Кубою й іншими американськими державами. „Куба — заявив Президент — була одним із найкращих приятелів ЗДА", які допомогли їй здобути незалежність і які увесь час дотримувалися політики невтручування у її внутрішні справи". Що ж до евентуальної зустрічі голов американських держав в справі Куби, то през. Айзенгавер ствердив, що він готовий кожного разу взяти участь в такій зустрічі, якщо б вона мала бути з того чи іншого погляду корисною. В дальших своїх відповідях през. Айзенгавер торкнувся внутрішньо - американських справ, передусім намагання демократів здобути ще більше місць у Конґресі. Президент заявив, що йому незрозуміло, для чого демократам потрібно ще більше місць у Конґресі, коли вони й так мали і мають в обидвох палатах більшість і могли б перевести своїми голосами всі бажані їм законопроєкти, якщоб виступали разом і солідарно. Стверджуючи це, през. Айзенгавер закинув демократам недостачу конкретної леґіслятивної програми. Відповідаючи на запити в справі Ніксона і секретаря сільського господарства Бенсона, през. Айзенгавер заявив, що тільки Президент може приймати політичні рішення і що роля віце-президента була і є тільки консультативною. Що ж до Бенсона, то — на думку Президента — він зробив дуже корисну працю в своїй ділянці для добра всієї країни.

Президент Айзенгавер перестерігає, що ЗДА застосують доктрину Монро проти кожної акції, спрямованої на встановлення чужих впливів у Південній Америці.

Рада Безпеки ОН прощала Г. Кебота Ладжа

Об'єднані Нації. — Одинадцять членів Ради Безпеки улаштували маніфестаційне прощання американському амбасадорові Генрі Кеботові Ладжові на своєму засіданні в минулу середу 24 серпня ц. р., в якому Ладж взяв востаннє участь: він зголосив свою димісію з днем 3 вересня ц. р., щоб присвятитись виборчій кампанії, як кандидат Республіканської партії на віце-президента. Генрі К. Ладж виявив впродовж своєї семирічної праці на терені Об'єднаних Націй небуденні дипломатичні здібності та — поруч із своїм красномовним талантом, цивільною відвагою і персональною зовнішністю — зискав собі загальні симпатії і пошану — стверджують американські часописи. Підкреслювали це в своїх прощальних промовах члени Ради Безпеки, ба навіть Платон Морозов, який прославляв прикмети Ладжа, дармащо „існували деякі розбіжності поглядів" — як ствердив Морозов, між совєтськими репрезентантами і амбасадором ЗДА. На тому засіданні Ради Безпеки полагоджено одну ділову справу, а саме — рішено одноголосно рекомендувати Генеральній Асамблеї прийняти в члени ОН Республіку Кипр. При цій нагоді Морозов таврував існування на Кипрі англійських баз, як „жалюгідний залишок колоніялізму".

Рада Безпеки поручає прийняти до ОН ще вісім держав

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй рішила у минулий вівторок одноголосно поручити Генеральній Асамблеї прийняття дальших 8-х африканських держав, якими є: Дагомей, Шад, Ніґерія, Горішня Вольта, Слоневе Побережжя, Габон, Конґо (Французьке) і Центральна Африка. Трохи раніше Рада Безпеки поручила прийняття Камеруну, Тоґо, Малі, Малясаґі і Конґа (бельгійського). Президент Ради Безпеки, Арманд Берар, пояснював членам Ради положення, стан населення, величину й дані кожної тієї нової країни та рекомендував всіх їх, як „миролюбні країни", які ступнево, від стану правління кочівних племен почерез автономію дійшли до державної зрілости, придбавши також деякий ступінь модерної цивілізації. З-посеред цих нових кандидатів до Об'єднаних Націй тільки три прислуховувались нарадам Ради Безпеки в характері запрошених гостей, — всі інші африканські країни ще не прислали своїх репрезентантів до Ню Йорку. Нема сумніву, що Генеральна Асамблея всіх їх прийме. Таким чином число членів ОН зросте цією осінню до 96.

Центральний уряд Конґа вислав військо проти сецесіоністів

Леопольдвіль. — Центральний конґолійський уряд Патріса Люмумби засеквестрував 5 літаків колишньої бельгійської летунської компанії Сабена та вислав ними 200 вояків, до провінції Касаї ніби-то для присмирення войовничих племен Люлюа і Балюба, що воюють одно з одним, а насправді для присмирення сецесіоністичного й ворожого центральному урядові руху у тій провінції. Лідером того руху є колишній приятель іс оюзник Люмумби Аляберт Кальоні, який проте заявився за децентралістичною і федералістичною системою в Конґо, а навіть проголосив частину провінції Касаї „незалежною Рудокопною державою". Кальоні шукав допомоги в голови провінції Катанґи Чомбе та разом із ним складав заяви проти Люмумби. Командування військ Об'єднаних Націй в Конґо відмовилось від співпраці з Люмумбою в його внутрішньо - політичній боротьбі та не дало йому літаків для виправи проти провінцій Касаї чи Катанґи. Вислання летунською дорогою війська до Касаї вважається за передвісник подібної акції проти Катанґи, хоч — мабуть — Чомбе розпоряджає також деякими силами, що ставитимуть спротив. Що стосується заворушень, які відбулись в глибині провінції Катанґи — наспіли суперечні вістки, з яких одні таврують, інші боронять поведінку вояків з Малі. У самій столиці Конґа Леопольдвілі почалась конференція різних африканських держав в справах панафриканської солідарности.

ЗДА ТАВРУЮТЬ КУБУ, ЯК БРАМУ ДЛЯ КОМУНІЗМУ В АМЕРИЦІ

КАСТРО ЗАЯВЛЯЄ СВОЮ „ВІРНІСТЬ І ПРИЯЗНЬ" КОМУНІСТИЧНИМ КРАЇНАМ

Сан Хозе, Коста Ріка. — „Лідери Совєтського Союзу й комуністичного Китаю зробили аж надто ясно своє рішення використати ситуацію на Кубі, як засіб для інтервенції у внутрішньо - американські справи. Їх ціллю є зламати вузли між-американської солідарности, засіяти недовір'я між народами американської гемісфери і таким чином приготовити шлях для політичної контролі нового світу..." — Таке заявив державний секретар Кристіян Гертер на вступі своєї великої промови, яку він виголосив в минулу середу 24-го ц. м. на конференції американських міністрів закордонних справ у столиці Коста Ріки. Вся промова Гертера буула одним великим актом обвинувачення проти Совєтського Союзу та проти Куби, як знаряддя совєтської закордонної політики, тотожньої з комуністичним намаганням опанування світу. Гертер цитував різні заяви кубинських лідерів, що заперечували важність і вартість Організації Американських держав, як форуму для наладнання внутрішньо - американських спорів. Державний секретар звернувся впрост з запитом до приявного на конференції кубинського міністра закордонних справ, чи Куба визнає себе приналежною до організаційної системи Америки, а якщо ні, то чому її представник бере участь у тій конференції. „Пане голово й достойні колеги .— грізний виклик звернений нині під адресою між-американської системи. Цим викликом є сіно - совєтський імперіялізм". Далі Гертер доказував теорією і практикою комунізму, що комуністична система в будь-котрій державі рівняється підпорядкуванню тієї держави совєтським імперіялістичним цілям. Єдиний випадок Юґославії, коли комуністична держава відірвалась з-під диктату Москви, ще більш потверджує це правило. Гертер вичислив у шістьох конкретних пунктах доказ, що нинішня Куба стала комуністичною державою та що вона своїми щораз тіснішими зв'язками з комуністичними центрами диспозиції — Москвою і Пейпінґом — стала випадною брамою для пенетрації комунізму на американський континент. Між іншим, Гертер пригадав, як радісно Фідель Кастро привітав погрозу Хрущова бомбардувати З'єдинені Держави далекосяжними ракетами ніби-то в обороні Куби. Гертер ствердив, що коли на Кубі революція скинула диктаторський режим Батісти, то ЗДА прихильно привітали новий режим та його заповідь широких внутрішніх реформ. Але за неповна два роки цей новий режим Кастра перетворив Кубу в нову диктаторську державу з амбіціями бути розсадником її ніби-революційних, насправді комуністичних ідей на ввесь американський континент. Тому Гертер закликав приявних міністрів американських держав вжити рішучих заходів, щоб протидіяти цій небезпеці. За кілька годин перед виступом державного секретаря Гертера в Сан Хозе, Фідель Кастро у Гавані виголосив нову промову з насмішками і погрозами під адресою Панамериканської конференції в Сан Хозе та з заявою „вірности і приязни" супроти Совєтського Союзу і комуністичного Китаю. Куба — кричав Кастро — відчуває супроти тих комуністичних країн приязнь, бо вони виявились приязними супроти Куби та подали їй помічну руку в її боротьбі проти американського імперіялізму. Тут Кастро знову грубо й демагогічно лаявся на „імперіялізм долара" та з емфазою обіцював, що він не буде слухатись приказів „американського амбасадора - проконсула".

Цей виступ Кастра — за коментарями приявних у Сан Хозе закордонних обсерваторів — погасив надії на можливість будь-якого компромісового рішення, під кутом мирного налагодження відносин між Кубою і ЗДА. Проти нинішнього режиму на Кубі гостро виступив арґентинський міністер закордонних справ Діоґенес Табоада. Чілійський міністер Енрікез Орту Зар назвав образою для всіх інших американських країн, коли Кастро виступає як їх репрезентант. Таким чином сам Кастро своєю останньою промовою штовхнув учасників конференції в Сан Хозе на шлях, якого домагається Гертер — стверджують закордонні коментатори.

Совєтський полковник фотографував американські військові об'єкти в Німеччині

Бонн. — Не будь-який вояк чи підстаршина, а шеф совєтської зв'язкової військової місії в південній частині Західньої Німеччини, полковник М. Г. Червенков, фотографував бараки й довкільний терен американського танкового з'єднання, але не мав щастя, бо його приловили на тій роботі і притримали. Коли Червенкову казали їхати автом до американської військової кватири в Штутґарті у супроводі американського військово-поліційного авта, Червенков зупинився на передмісті і відмовився продовжувати дорогу, чим спричинив збіговище та примусив американців пересадити його до американського авта і взяти совєтське авто на припон. Совєтська військова місія з осідком у Франкфурті є одною з трьох таких на терені Західньої Німеччини, у всіх колишніх трьох зонах — американській, англійській та французькій. У Потсдамі, у кватирі совєтської команди на Східню Німеччину, є три військові місії. Звичайно, що коли б большевики приловили західнього старшину, що робив би світлини з їхніх військових влаштувань, не тільки арештували б його й ув'язнили, як шпигуна, а наробили б крику на весь світ.

В АМЕРИЦІ

● **Американський штучний сателіт „Ехо І"** пролетів у вівторок дня 23 серпня ц. р. три рази над Ню Йорком і в середу дня 24 серпня 5 разів.

● **Група баптистських священиків у Данвілл у Вірджінії** скликала окреме зібрання для запротестування проти вибору католика на президента ЗДА. Під час цього зібрання Кеннеді не був названий, але було очевидним, що тенденція всіх виступів була спрямована проти його кандидатури на президента.

● **Колишній губернатор нюйоркського стейту Аверел Гарриман** виїхав у вівторок, дня 23 серпня ц. р. в подорож по Західній Африці. Під час цієї подорожі, що триватиме три тижні, Гарриман збиратиме для Кеннеді матеріял і дані про політичну ситуацію в країнах Західньої Африки. Перед своїм виїздом Гарриман відбув конференцію в державному департаменті і мав розмову із совєтським амбасадором М. Меншиковим.

● **Кількість безробітних в Канаді** виносила на 23 липня ц. р. 311,000 осіб, на 83,000 осіб більше, як було безробітних в цьому ж самому часі в 1959 році. Звичайно кількість безробітних в Канаді зменшується.

У СВІТІ

● **У Західній Німеччині** мистецько - політичною сенсацією є документальний фільм „Майн Кампф", що його головним творцем є берлінець Ервін Лайзер. Той фільм виявляє, як Гітлер послідовно реалізував свої думки і пляни, висловлені у його відомому творі „Майн Кампф". М. і. у цьому фільмі вперше використано автентичні документарні дані, знайдені в архівах з гітлерівського часу, про жидівське ґетто у Варшаві.

● **Жак Діклью, один з лідерів** французьких комуністів, заповів, що „в недалекому майбутньому" у Франції поведуться з американським майном так саме, як повівся Фідель Кастро на Кубі: сконфіскують його. „Французький нарід — казав Діклью — від довгого часу бореться проти американського імперіялізму". Діклью, що промовляв на комуністичному збіговищі в Гавані, забув згадати, що „американські імперіялісти" двічі врятували Францію: за першої і другої світових воєн на бойовищах та після того — від фінансового банкрутства.

● **Місто Фрежіє у Франції**, де в минулому році внаслідку прориву греблі згинуло 426 осіб, стало атракцією для туристів. У цьому році відвідало те місто 50,000 туристів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сиռі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

Держава, лікарі і хворі

Провалення в Сенаті в минулий вівторок двох ліберальних законопроєктів про державну опіку над хворими у старшому віці громадянами і прийняття закону про дуже скромну участь державного скарбу в стейтовій допомогі для потребуюючих старших віком хворих — це останній етап у затяжній і далеко ще не закінченій боротьбі за реформу медично - здоровної системи в Америці. У принципі одного з цих відкинених законопроєктів, підтримуваних головно демократами, було включення медичної опіки над хворими старшими людьми у систему загальної соціяльної забезпеки. Його відкинено тільки невеличкою більшістю голосів, 51 проти 44, при чому „проти" голосували й члени ліберального крила Республіканської партії, наче у „відплату" за те, що демократичні сенатори майже солідарною лавою — 67-ма голосами проти 28-ох — провалили були раніше ліберально - республіканський законопроєкт про федерально - стейтову допомогу для старших віком осіб, що хочуть користати з приватного медичного забезпечення. Прийнятий великою більшістю голосів — 89 : 2 — внесок Комісії, який практично допоможе якому мільйонові осіб оплачувати рахунки за лікування, це наче малий і далеко незадовільний цукерок для осолодження гіркої пігулки, що її Сенат казав у минулий вівторок проковтнути всім громадянам, які не можуть бути вдоволені станом лікувальної системи в ЗДА.

У міркуваннях на цю тему підкреслювано вже не раз, що ЗДА є, мабуть, єдиною поступовою й економічно розвиненою країною у світі, яка не опікується хворими, а залишає цю справу приватним установам забезпечення проти хворіб, що їх високі обезпеченеві внески мають оплачувати або забезпеченеві внески мають оплачувати або частинно — працедавці чи робітничі спілки. Зрештою, у принципі медично - здоровної системи в ЗДА є приватне лікування й журба самих хворих за своє здоров'я. Всі спроби обмежити цей принцип і включити піклування про здоров'я громадян до обов'язків держави, зустрічаються із спротивом різних груп в першу чергу Американського Лікарського Товариства, яке дбає за професійні інтереси своїх членів. Воно виступило так само рішуче проти охоплення державною опікою хворих віком понад 65 і понад 68 років. Недавно ми читали у надрукованій в формі оголошення заяві цієї професійної організації американських лікарів, що тільки мінімальне число таких хворих старих людей бажає, щоб опікувалась ними держава, а переважна більшість такої опіки „не хоче". Це так, якби хтось простягав допоміжну руку комусь на шляху, коли той цієї руки „не потребує і не хоче", сказано в тому оголошенні.

Факт, що американський парлямент не всилі провести навіть закону про опіку держави над хворими старими незаможніми людьми, свідчить про це велику відсталість соціяльного законодавства в цій країні. Недобре діється, що спеціяльно в ділянці охорони здоров'я державні чинники виявляють великий острах перед збільшенням видатків з федеральної каси. А втім, існують познаки, що і в цій ділянці починається вилім із застарілих анахронічних метод. Тільки 5 голосів забракло, щоб пройшов згадуваний закон в Сенаті, — тільки суто партійно - політична розгра, а не ділова аргументація, вплинула на невдачу іншого внеску, — а обидва кандидати на нового президента є за лібералізацію цієї проблеми. На довшу мету позиція оборонців системи виключно приватного піклування хворими не може встоятись навіть у такій високорозвиненій економічно країні і серед такого загального добробуту, як це існує в Америці. Бо хоч тут існує безліч харитативних установ і хоч тут нікому не кажуть платити наперед гроші, заки його приймуть до шпиталю чи заки його огляне лікар, то справа в принципі: аби кожний громадянин знав, що в потребі він не матиме тієї лікарської чи шпитальної опіки порядком милостині, але як належну йому законну повинність держави і суспільства.

Досягнення у . . . відсталості

Культурний розвиток якоїсь країни міряється не тільки кількістю учнів у школах різного типу чи такими або іншими досягненнями в технологічній і індустрійній ділянках, але передусім культурним рівнем загалу населення не лише міського, але й сільського, поширенням освіти та діяльністю громадських культурно - освітніх установ, розповсюдженням друкованого слова — книжки, журналів, преси.

Розглядаючи культурно - освітню діяльність в Українській ССР за матеріялами — дописами і статтями — друкованими в совєтській пресі, треба ствердити надзвичайно низький її рівень серед населення України. Міські і колгоспні клюби, бібліотеки ,читальні — все це просто фікція, втримувана здебільша для офіційної статистики. Працюють найбільше в Українській ССР т. зв. кіноустановки, кількість яких протягом останніх 5 років майже подвоїлася — з 9.465 у 1955 році до 16,000 в 1960 році, щождо інших „культурних закладів", то, як виходить з постанови Верховного Совєту УССР з 30-го червня ц. р., про „стан і заходи по дальшому поліпшенню культурно - освітньої роботи серед трудящих Української ССР" кількість масових бібліотек зменшилась з 35.077 в 1955 році до 33.000 в цьому році, число театрів упало з 79 в 1955 році до 68 у 1960 році, значить майже на половину супроти 1940 р., коли то в Україні діяло 140 театрів, і вдержується на тому самому місці число клюбів і будинків культури, що їх і в 1955 році і в 1960 було 28.000.

Про відсталість України під совєтським режимом у культурно - освітній ділянці свідчить переконливо й згадана вище постанова Верховного Совєту УССР для „поліпшення культ.-освітньої роботи". Ствердивши на вступі „нові великі успіхи в розвитку . . . науки і культури", проведення „культурної революції" в Україні за роки „соціялістичного будівництва" і „небачений розквіт освіти, науки і культури та мистецтва", ця ж таки постанова виявляє цілу низку „серйозних недоліків" у згаданих ділянках, які заперечують всі ті великі успіхи, розквіт і прославлювану на словах „культурну революцію". Як виходить із дальшого тексту постанови, „робота багатьох клюбів, будинків культури, бібліотек й інших культурно-освітніх закладів нерідко проводиться на низькому рівні", в їх діяльності, особливо на селі, „мало конкретности і цілеспрямованости", і „не завжди враховуються професійні, вікові та інші особливості різних верств населення". Ще дошкульніше виглядає справа з участю провідних совєтських професій в культурно - освітній роботі, бо ж, як виявляє постанова, для цієї роботи „слабо залучаються" не тільки вчителі, письменники, артисти, мистці, інженерно-технічні працівники й інші спеціялісти, але й навіть „цвіт" совєтської бюрократії — партійці, депутати місцевих рад та ін. А що найважливіше, культурно - освітні заклади не одержують „достатніх засобів" для зміцнення своєї матеріяльно - технічної бази.

Всі ці офіційні ствердження Верховного Совєту УССР, що мав би бути наюбільш компетентним органом „радянського законодавства", яскраво свідчать не про якийсь розквіт чи культурну революцію, а про звичайну таки в совєтській дійсності культурну відсталість .

I. Світ

ЗАЛИШАЮТЬ КИТАЙ ВТРЕТЄ

У 1935 році, коли Москва „продала" Манджу - Го за „посередництвом" Японії б. Китайсько - Східню залізницю, яку п'ятнадцят років перед тим подарувала була Китаєві, бо „большевики не є імперіялістами і чужого їм не треба", — з Манджурії посунули поїзди, навантажені тисячами бувших службовців залізниці та їх майном. Совєтська пропаганда намовляла всіх службовців виїхати з країни, бо там, мовляв, не буде для них праці, бо китайці все повідбирають, коли совєтські громадяни виїдуть з „полоси отчужденія", як називалося 10-верстову зону вздовж залізниці. Однак нічого подібного не скоїлося.

Але всі ті, що повірили большевикам, не вернулися до свох рідних місцевостей: частину заслали до Туркестану, частину залишили в околицях Омська - Томська або на північному Уралі; тільки окремі родини дісталися до рідних місць, але й там їх розділили: батьки мусіли їхати на місця „нової праці", а родини туди, де були для них підготовлені мешкання. Виїхало тоді з Манджурії понад 10,000 людей.

Під кінець війни, в 1945 р. совєтська преса (два щоденники) та радіо в Шангаї день-у-день зверталися до емігрантів: „Батьківщина чекає на всіх, хто хоче жити на рідній землі, а не вештатися по чужих краях".

Війна скінчилася, і з Шангаю знов поїхали до СССР тисячі людей, накупивши доброго одягу, меблів, рефрежерейторів, авт, радіоапаратів та ін. Совєтський пароплав почав відбувати регулярні рейси між Шангаєм та Владивостоком. Але через кілька тижнів поширилися чутки, що нікого до Владивостоку не пустили, а мусять всі виходити у порті Находка, за 20 - 25 миль від Владивостоку . . .

З Манджурії всіх емігрантів, а з ними немало совєтських громадян вивезли трьома поїздами і розмістили по таборах праці у Приморщині і далі на північ.

В порту Находка людей виводили на берег і без багажу вантажили на поїзди. Багаж, казали, приїде слідом . . . Звичайно, ніхто його не діждався. Так скінчилася друга епопея виїзду емігрантів.

Після повної окупації Китая комуністами, нові совєтські кадри з'явилися спершу на території Манджурії. Бувша Китайсько - Східня залізниця подарована Китаєві, а потім повернена назад до Росії і продана японцям, разом з іншими японськими залізницями стала військовою здобиччю. Фабричне устаткування у величезній кількості вивезли большевики до СССР і купами вивантажили вздовж сибірських залізниць — напризволяще. Всі ті „трофеї" дісталися большевикам внаслідок 5-денної участи „могутньої" совєтської армії у війні проти Японії, яка просто склала зброю, згідно з умовою з американським командуванням.

Окупація Манджурії відбувалася в супроводі неймовірних грабунків, насильств, масової пиятики та безчинств, про які ще довго будуть згадувати місцеві мешканці. Так другий раз після повстання боксерів у 1899 - 1901 рр. показала в Китаї своє обличчя московська армія.

Після укладення цілого ряду договорів, Москва почала допомагати червоному Китаєві матеріялом і фахівцями. Ніколи не було сказане про точну кількість всіх тих інженерів, техніків і навіть звичайних канцеляристів, — відомо тільки, що їх було понад 10,000. Всі ці спеціялісти мусіли жити окремо від тубільців, щоб не набратися „ворожих впливів".

З СССР слали до Китаю машини, різне устаткування і навіть цілі фабрики. Китайський уряд змобілізував усіх своїх спеціялістів для індустріялізації країни. Так тривало кілька років, аж поки між совєтськими та китайськими фахівцями не почалися тертя, спочатку у способах праці, а потім перейшло все це поволі у політичну площину. Врешті володарі Китаю вирішили, що досить їм менторських вказівок із Москви, що вони самі знають, як прикласти у практиці принципи комунізму, що Москва не є для Пейпінгу жадний авторитет, бо Мао і його товариші ліпші теоретики марксизму - ленінізму, як ті кремлівські „блазні", що кричать про мирне співжиття з капіталістичними країнами.

Від 1957 року Китай дуже обережно, але вперто розпочинає свою власну закордонну політику, яка тепер уже домінує в значній частині Азії і сягає аж до Европи, Малої Азії та Африки. Цього вже було досить для Москви.

Кілька місяців тому між Китаєм і Монголією, що від 1921 р. була виключною доменою Совєтів, укладено окремий договір. Ми вказували вже кілька разів на цю важливу для взаємовідносин між Москвою і Пейпінгом країну, на тісне пов'язання її з проблемою мусульманського світу, в якій комуністичні сусіди пробують вести сепаратні акції.

Є дві сфери розходжень в боротьбі за впливи між Пейпінгом і Москвою. Ще перед відомими подіями в Польщі, коли Гомулка вийшов на сцену, почалися в чужинецькій пресі з'являтися аналітичного характеру статті, автори яких з усе більшою поінформованістю розповідали про основні розбіжності в тлумаченні комуністичного талмуду московськими і китайськими теоретиками.

Кілька днів тому югославська „Борба" повідомила про масовий виїзд з Китаю совєтських спеціялістів. Пейпінгська преса пояснює це тим, що вони вже виконали свої зобов'язання за контрактами і що Китай має вже свої кадри фахівців, але „Борба" вважає, що це є просто вияв недовір'я до совєтських спеціялістів. Отже той виїзд виглядає на евакуацію.

На поглиблення ідеологічних розходжень між Пейпінгом і Москвою вказує в своєму листі до „Ню Йорк Таймсу" знавець азійських справ Норман Томас. Як доказ цього поглиблення наводить він конфлікт між совєтською делеґацією і китайськими представниками на робітничій конференції в Пейпінгу у зв'язку з проблемою війни між капіталістичними та комуністичними державами. Н. Хрущов твердить, що на випадок війни обидві сторони будуть знищені, а Чу Ен-лай запевняє, що в збройному зударі капіталістичний світ згине, а соціялістичний постане з руїн і збудує комунізм. Нехай пропаде хоч би й 300 мільйонів китайців, залишиться ще у нас досить людей, щоб збудувати комунізм у цілому світі, — заявив Чу Ен-лай при іншій нагоді.

Щоб підкреслити важливість цього конфлікту, п. Томас вказує на промову італійського комуністичного ватажка Толіятті, яка була надрукована в „Правді" 28-го липня і якої „не помітили" за кордоном.

Досить пророчистим фактом є й те, що два комуністичні журнали, „Дружба" і „Китай', які мають скріплювати китайсько - московську приязнь, не з'являються вже від червня місяця.

Вже від довшого часу між Москвою і Пейпінгом існують розходження також щодо системи організації сільського господарства. Харчову кризу, що охопила Китай, московські теоретики пояснюють неправильною сільськогосподарською політикою Пейпінгу, натомість китайські теоретики вказують на Казахстан, мовляв, а що трапилося з вашою „вищою" системою, себто з хрущовським пляном експлуатації цілинних земель?

У глибинах свідомости китайці завжди відчували свою вищість над москалями, протиставляючи свою 4-тисячолітню писану історію московській історії, що своїми початками сягає лише 15-го століття.

ЧИЄ КОНТО ОБТЯЖЕНЕ ШПИГУНСТВОМ ?

За кілька днів перед московським показовим судом над американським летуном Френсісом Поверсом совєтська амбасада у Вашингтоні розповсюдила поміж столичною пресою і американською інтелектуальною елітою „документальну" публікацію під назвою: „Н е м а є повороту для „У-2" — правда про провокаційну пенетрацію совєтського повітряного обширу американським літаком".

Забріхана Москва, рівночасно з „єрихонським криком" у себе вдома, напередодні суду над Поверсом такий самий пропаґандивний рейвах задумала вчинити й на терені ЗДА, випускаючи цю 175-сторінкову публікацію. Таким пропаґандивним маневром Москва пробувала поставити в опінії світу, зокрема американського громадянства, винною та відповідальною за цей драматичний міжнародний інцидент — лише американську сторону, в той час як совєтський партнер (як виходить із сторінок згаданої брошури) — невинне ягнятко . . .

Який же доказовий матеріял подає ця большевицька „біла книга"? Згідно з традицією таких пропаґандивних макулятур, це в першу чергу дослівне повторення відомої ароґантної і гостро антиамериканської промови Нікіти Хрущова перед Верховним Совєтом СССР. Далі включено в цю забріхану брошуру різні коментарі та інтервю Хрущова перед совєтською пресою. Також подано довжелезні тиради совєтської преси, починаючи від перших звідомлень про інцидент з літаком „У-2" а кінчаючи на останніх, перед самим судом над Поверсом — „патріотичних витівках" цієї казьонної преси. Щоб підкреслити „об'єктивність" згаданої брошури, подано в ній масу передруків на цю тему з американської та світової преси. Річ ясна, лише таких передруків і коментарів, які йдуть по лінії Москви.

Тому, що ця публікація появилася якраз перед процесом Поверса, американські офіційні чинники не годні були (а може з різних причин — не бажали!) дати належну відсіч совєтським одностороннім оскарженням. Цю почесну функцію оборони правди взяла на себе американська преса,вміщуючи на своїх сторінках статті і репортажі про совєтські шпигунські дії на терені ЗДА.

За п'ять днів перед початком московського судища над Поверсом вигнано з Вашинґтону дипломата Іванова, чи не найвищої ранґи дипломата СССР, — за шпигунські дії. Совєтська сторона ще не порішила, якого б то високої ранґи американського дипломата усунути з терену СССР у „відплату" за усунення свого шпигуна. Валентин Іванов, перший секретар совєтської амбасади у Вашинґтоні, старався підкупити за п'ятсот долярів ексцентричного американського „наці", щоб той проліз на американську державну службу і у свій час став до послуг большевицької розвідчої сітки. Місяць тому видалено з ЗДА третього секретаря тієї самої амбасади, Петра Єжова, який заплатив тисячу долярів, але . . . підставленому аґентові американської розвідки, за зроблені з літака фотографії військово - морської бази.

Зайво було б помущувати довгого списка совєтських шпигунів на терені ЗДА, обмежуючись лише двома найновішими. Американська преса підсумовує, що за останніх десять років видалено із ЗДА за шпигунство аж двадцять одну особу з-поміж совєтського дипломатичного персоналу. За цей самий час шляхом „відплати" видалено з СССР дванадцять осіб з-поміж американського дипломатичного персоналу в Москві. Їхні „проступки" були здебільша фіктивні, злосливо-тенденційно вигадані самими большевиками. Так, зокрема, видалено американського студента - туриста за те, що подарував кілька примірників Біблії своїм принагідним знайомим у Києві.

І. Л.

БУСЛИ

Здавалося, хмари загусли —
Аж то даленіють Карпати . . .
Поважні захохані буслі
Звідтіль прилітають до хати.
На щовбику стануть в задумі,
На мене поглянуть здалека.
За ними в зеленому шумі
Висока гілляста смерека . . .
Була б вже й картина
закінчена —
Просто, привабливо, мило,
Коли б русоока дівчина
Під вікнами не ходила.
От вийде в сорочці вишитій —
І сонце встає над горами.
Буслята, ви нас залишите,
Ми про любов поговоримо.
Коли б то . . . Коли б
так просто
Сказать, що хвилює серце.
Та ні, я прокинувся гостем,
Води попросив з відерця.
Темні любови русла
Відгадувать не берися.
Знялися із хати буслі,
І мовчки ми розійшлися.
Шуміла смерека тихо
Про небо своє прозоре,
А бусел узяв бусликху
Й полинув за сині гори.
Полинув . . . На те вони
й птиці —
У них все виходить просто,
А я ще не раз до криниці
Ходитиму дивним гостем.

АНДРІЙ М'ЯСТКІВСЬКИЙ

НА ТЕМИ ДНЯ

ГОЛОС КАТОЛИЦЬКОГО ВЛАДИКИ-КОНҐА

У щораз глибшому хаосі, на грізному політично-ідеологічному розпутті новопосталої муринської республіки Конґо пролунав батьківський, глибоко затурбований долею своєї нещасливої країни, голос католицького ієрарха муринського роду, владики - помічника у столиці Леопольдвіллі, Йосипа Малюлі. Цей високий достойник з-поміж римо - католицького конґолійського клиру сердечними майже розпучливими словами просить білих місіонарів Конґа — залишитися на місцях своєї самаритянської праці. Він благає своїх братів у вірі, щоб за всяку ціну, в ім'я найвищих християнських ідеалів, осталися в Конґо, хоч під сучасну пору в його країні відносяться до них з недовір'ям, ворожістю, а то з крайньою ненавистю.

У своєму пастирському посланні владика Малюля пише дослівно таке: „Безмірна радість з причини проголошення державности нашої країни тривала всього лише один день. Наступного дня покотилися ми в безодню, в хаос і безправ'я. Чому так сталося? Бо, замість любови, деякі наші люди стали проповідувати ненависть, на місце прощення прийшли злоба та жадоба відплати . . ." Владика - автохтон просить своїх братів з-поміж білого клиру, щоб усе дотеперішнє пониження, всі кривди, прийняли по-геройськи, дивлячись на приклад Божественного Вчителя, Який стільки років благословив та обсипав Своїми небесними щедротами апостольську працю в тій країні.

Наболіле серце владики-мурина звертається до духовенства столичної архидієцезії з закликом, щоб „осталося в цій країні, щоб навчило людей любити правду, бо лише правда чинить людину свобідною. Не кидайте нас, бо вже довзі тутешнє населення пришле мільйон дітвори для релігійного навчання у наші святині і школи! Стійте на місцях своєї праці, бо ж хто буде опікуватися хворими по шпиталях, хто допомагатиме матерям нашого краю? Я знаю, що заради Спасителя ви простили своїм ненависникам, всім тим, які так важко вас понижували . . .

З черги цей владика, гарячий патріот своєї нещасливої країни гостро картає своїх земляків за їхнє відношення до білих. Він твердить, що загал населення його країни це добрі й релігійні люди, особливо підкреслюючи той дражливий момент, що християнство в Конґо — це не є імпортований із закордону світогляд. Він звертає на цю важливу обставину увагу провідників молодої конґолійської республіки, щоб, сповнені ненависти до білого населення, не руйнували християнства, бо це — „найбільша духова цінність нашого народу".

Владика Малюля гостро засуджує модний тепер, спеціяльно із закордону імпортований до Конґа — секуляризм та вільнодумство. Цей 41-літній архипастир подає до відома провідникам конґолійського народу, що ідеї вільнодумства — це найгірший продукт західньої цивілізації, і що саме цю гнилизну з Европи імпортують до Конґа вороги народу і вороги Бога! Владика апелює до урядових чинників своєї кволої республіки, щоб не дали себе зловити на гачок ворожих Конґові ідей „вільнодумно-поступового демократичного устрою держави'. Осуджує небезпечні течії в столиці, що прагнуть іти „з духом часу й відділити Церкву від держави". Це підщепти ворогів країни — каже владика.

„В незалежнім Конґо, — пише владика до своїх збаламучених большевицькою пропаґандою земляків —, Церква не шукає для себе спеціяльних привілеїв. Її амбіція продовжувати свою спасенну працю для добра населення, чинити діло любови та сіяти мир в народі'. Під кінець цей відважний архипастир пригадує, що Католицька Церква щиро радіє емансипацією Конґа, що вона завжди ревно дбала про чорне населення Африки. Як духовна мати, вона лише радіє, що Конґо стало незалежною державою. Вона з гордістю може сказати сьогодні: я дала Конґові не лише посланців Бога, місіонарів, але також діячів і державних мужів, включно з тміністрами. С. Т-ко

С. Риндик

ПАШЕТА

(Оповідання А. З.)

(5)

— Яка краса! — скрикнула захоплено Пашета і з власної ініціятиви голосно цмокнула мене в чоло. — Тільки молодість здібна так розумно господарити!

Заохочений цим поцілунком, я сказав:

— Маючи в кишені сто тисяч золотих франків, ми . . .

— Десять тисяч, — поправила мене Пашета, — ти ж виграєш десять тисяч.

— Сто! Сто тисяч! То я помилився. Прошу вибачити. Я виграю сто тисяч золотих франків. І з цими грішми ми поїдемо прямо до Лісбони, до Португалії, на славні сардинки і кручені оселедці з копер-цвітом. Наїмося їх досхочу і. .

— Стоп! — раптом спинила мене Пашета. — Треба трохи перекусити, бо дорога, бачу, буде далека.

І Пашета зняла з полички ручну валізочку, дістала звідти коробочку сардинок, вправною рукою відчинила її, наложила рибок на два хлібчики, і ми почали смакувати. З'ївши один хлібчик, я одержав другий. А коли ми скінчили коробочку, Пашета сказала:

— А тепер віо далі!

Однак, прозаїчне інтермецо із сардинками відбило мені смак від подорожі до Лісбони. Я вирішив змінити маршрут. Пригадав, що в погоні за грішми обминув таку красу, як Італія.

— До Лісбони нема вже чого їхати. Вернемося краще назад. . .

Італія — прекрасная страна!
По ней душа і стонєт, і
тоскуєт, —

як писав колись великий Гоголь. Заїдемо до Венеції. Там природна каналізація! По цілому місті канали, а на них ґондолі, а над ними голуби в небі і серенади. Візьмемо собі ґондолю, оздоблену зубатими драконами, сядемо під червоним бальдахимом і будемо їсти солодкі помаранчі, викидаючи золоту лушпину у жовті води Венеції, а ґондольєр співатиме нам „Смійся, паяце!", тим часом як його підголоски будуть йому підбринькувати на семиструнних ґітарах.

Тут нарешті мушу признатися, що під час цієї фантастичної подорожі моя свідомість роздвоїлася. Одна половина безумно фантазувала, а друга мучилась питанням: як зліквідувати це нещасливе підприємство, цю боже-вільну утечу? Де взяти грошей, щоб доставити дівчину назад до мами? Не покидати ж її в Одесі на поталу одеським босякам! Коли можна було легко втекти від неї в Межирові, то в Одесі того не можна зробити. Сумління не дозволить кривдити безвинне сотворіння.

Що робити? Ґвалт, що робити?!

У Венеції Пашета сильно розмріялася і навіть не спостерегла, як ми виїхали звідти й подалися на захід до Парижу. Тут хупаві Аспазії, Ляїси та Фріни, надхнениці великих поетів і дорадниці хитромудрих політиків, могли б затримати нас на довгий час, якби не моя відраза до содомських жінок і явниц. У Парижі ми були тільки переїздом, поспішаючи до Голляндії, до Амстердаму, на тюльпани й гіяцинти. Почувши за ці квіти, Пашета збудилася і напружила увагу.

— Тут я накуплю цілі оберемки цвіту, обложу тебе, мов образ, і так через Берлін, Краків та Львів доставлю аж до Проскурова.

— А з Проскурова куди?

— З Проскурова я поїду кінчати гімназію, а потім ми поберемось.

Моя фантазія досить швидко вичерпалася. Правда, багато цікавих подробиць цієї подорожі я забув уже, але взявши назагал, я не майстер до фантазування. Та Пашета була дуже задоволена нашою подорожжю і нагородила мене не одним поцілунком. Про свої поцілунки я не згадую, бо якось не відважився реалізувати їх. Вони залишилися в мріях, як дурно закопані таланти.

Колеса монотонно гуркали, наближаючи нас до неминучої катастрофи. Від страху перед цією перспективою я кілька разів поривався признатися Пашеті, що я мізерний банкрут і пустосвист і ще вона дуже погано зробила, злакомившись на такого революціонера, як я. А л е фантастична половина моєї свідомости защораз перемагала мою тверезу половину, і я не відважився на чесне слово. Та катастрофа, гірша, ніж я сподівався, прийшла зараз же по приїзді до Одеси. З Межирова ми виїхали під вечір, їхали цілу ніч і до Одеси приїхали раннім ранком, на досвітку. Вийшовши з вагона, відразу попали в густу тичбу людей, де кожне хапалося, рвалося, спішило так, наче світ кінчається. У цій тичбі моя Пашета загубилася!

Це сталося в один момент. Якийсь нахаба, замість обійти нас, протиснувся із своїми речами між нас, розштовхнувши нас без усякої церемонії в сторони, врізнобіч, і коли ми його пропустили, то Пашети вже не було. Я оглянувся довкола, перебіг наперед, перебіг назад, збив із ніг якогось ловиґаву, потім кинувся туди, потім сюди, — від Пашети ні сліду, ні признаки!

Уявляєте собі мій одчай? Якщо уявляєте, то легко зрозумієте, чому я вганяв уздовж перону, а потім по всіх залях одеського двірця, оглядаючись на всі боки й перебігаючи кожну жінку, що своєю фігурою хоч трішки подобала на нещасну Пашету. Я певен був, що так само й вона шукала мене, але виходило так, що ми раз-у-раз розминалися, і кожне шукало там, де другого вже не було. Треба було засісти в одному місці. І я пробував так робити, сідав, але довго не міг усидіти, зривався і біг далі. Нарешті прийшла мені в голову думка, що може Пашета, не знайшовши мене на двірці, подалася на пристань і там шукає мене. Я полетів на пристань. І там ні сліду, ні признаки!.

Я знов на двірець, туди, де ми загубились. Рішив не відходити й чекати, скільки б часу то не тривало. І так я перечекав на двірці цілий день, не ївши, не пивши. Не до того було.

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 16-го ДО 20-го ТРАВНЯ 1960 Р., В КІНГ ЕДВАРД ГОТЕЛЮ В ТОРОНТІ, КАНАДА

(1)

Згідно з вимогою §32-го статуту, в днях від 16-го до 20-го травня 1960 року, в приміщеннях Кінг Едвард готелю в Торонті, Канада, відбулося чергове звичайне Річне Засідання Головного Уряду УНСоюзу. В нарадах взяли участь усі члени Головного Уряду, тобто Головного Екзекутивного Комітету, Головної Контрольної Комісії та Головної Ради і головний редактор органу УНСоюзу „Свобода", а саме:

Головний Екзекутивний Комітет: головний предсідник Дмитро Галичин, заступник головного предсідника Йосип Лисогір, заступниця головного предсідника Анна Герман головний касир Роман Слободян і головний секретар Ярослав Падох;

Головна Контрольна Комісія: предсідник д-р Володимир Ґалан, заступник предсідника інж. Володимир Коссар, секретар інж. Степан Куропась, члени: Петро Кучма і Петро Пуцило;

Головна Рада: Богдан Зорич, Дмитро Шмаґала, Іван Кокольський, Тарас Шпікула, Іван Одежинський, Василь Гусар, Анна Чопик, Андрій Джула, Олена Штогрин, Володимир Дідик, Микола Давискиба і Ярослав Гук;

Головний редактор „Свободи": Антін Драґан.

У понеділок 16-го травня 1960 року о год. 9.35 ранку, в приявності вище згаданих осіб, головний предсідник Дмитро Галичин відкрив наради й, ствердивши, що це чергове Річне Засідання скликано згідно з постановами статуту, і що приявність усіх членів Головного Уряду дає йому право вирішувати всі справи, виголосив таке вступне слово:

I

СЛОВО ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА Д. ГАЛИЧИНА ПРИ ВІДКРИТТІ НАРАД

Шановні Головні Урядовці Українського Народного Союзу!

Це перший раз, що на канадійській землі відбуваються річні наради Головного Уряду УНСоюзу. Бо коли мова про наради канадійських союзових урядовців чи членів, то того роду наради вже нераз відбувалися, і то не тільки в місті Торонті, але також в таких містах, як Монтреалі чи в Вінніпегу.

Як відомо, то минулого року відкрито тут у Канаді окрему Канцелярію УНСоюзу, а тепер після того відбуваються річні збори Головного Уряду УНСоюзу в тому самому місті, в якому знаходиться саме канцелярія УНСоюзу. У такий спосіб вирізнено Канаду під оглядом Союзовим. Вирізнено Канаду цього року не тільки тому, що така обіцянка була зроблена, але головно тому, що в минулорічній кампанії за приєднування нових членів з приводу 65-ліття УНСоюзу, канадійські Відділи виконали призначену їм квоту нових членів на сто відсотків, тоді коли союзові Відділи в З'єдинених Державах Америки виконали цю квоту тільки на приблизно 80 відсотків.

Йдеться тільки про те, щоб Відділи УНСоюзу в Канаді виконали тепер ці завдання, які лягли в основу заложення тут окремої канцелярії УНСоюзу. Ці завдання, це пожвавлення Союзової праці на терені Канади, це придбання більшої кількости нових членів, та створення нових Союзових клітин всюди, де тільки більші скупчення українських людей. Та покищо цього пожвавлення Союзової праці не видно, хоча Союзова канцелярія існує вже більше як пів року. Бо коли, наприклад, ми хотіли б мати на увазі успіх минулорічної кампанії за новими членами, то треба тут ствердити, що загальну підготовку до неї зроблено було ще перед відкриттям Союзової канцелярії. Тим самим успіху цієї кампанії не можна приписати на рахунок відкритої канцелярії УНСоюзу. Згадую про цю справу вже тепер при відкритті оцього нашого річного збору якраз тому, щоб підчеркнути її особливу вагу. І коли про те мова, то відповідним оправданням можна вважати тільки посилену Союзову працю на терені Канади, та здобуття більших успіхів на організаційному полі. Як уже тут було сказано, то покищо тих успіхів не видно, але я вірю, що вони прийдуть та що вони будуть навіть значні.

УНСоюз є під теперішню пору вже найбільшою українською допомоговою установою на терені Канади, і я вірю, що він не тільки таким залишиться набудуче, але що він іще розростатиметься, та стане могутнім матеріяльним і моральним дорібком усієї українсько - канадійської спільноти. Відкриваючи оці наші наради, я саме й цього бажаю нашій українській канадійській спільноті.

Як відомо, то українська спільнота на всьому великому американському континенті приготовляється тепер до відсвяткування сторічних роковин смерти найбільшого українського ґенія і пророка Тараса Шевченка. Українська спільнота в Канаді вже навіть поробила відповідні конкретні заходи для належного відсвяткування згаданих роковин здвигненням величавого пам'ятника Тараса Шевченка в місті Вінніпеґ. Тим самим українська канадійська спільнота здвигне Шевченкові пам'ятник у цій провінції, яка записана на сторінках нашої „Свободи", офіційного органу УНСоюзу, вже 62 роки тому, і де наші перші українські поселенці вже тоді пишались Шевченком та звеличували його, прикрашаючи його портретом свої вбогі хатини. Бо ще в 1898 році „Свобода" вислала була до Канади свойого тодішнього редактора і кореспондента о. Нестора Дмитрова. Він тоді об'їхав українські громади, де поселились були перші наші піонери, а опісля описав свої враження з цієї подорожі на сторінках „Свободи". І так у цьому описі згадує він якраз про провінцію Манітобу, а саме про місто Дофін у такий спосіб: „Я блукав довгі години в засніжених пралісах, і коли вже думав, що мені приходить кінець, я побачив між деревами буду, знак людського життя. Я думав, що це індіяни або ескімоси, але коли я відчинив двері, то на передній закуреній стіні побачив я збитий з двох патиків хрест святий, а біля нього той образок Шевченка, що продають тепер в Олифанті".

Коли мова про українську спільноту в З'єдинених Державах Америки, то вона також має в пляні здвигнути пам'ятник Тараса Шевченка, і то в столиці країни у самому Вашинґтоні. Очевидно, з поставленням пам'ятника саме в столиці Вашинґтоні є получені різні труднощі, які покищо ще не зовсім усунено, але є надія, що ті труднощі будуть поборені, що таки у Вашинґтоні буде здвигнений відповідний пам'ятник. А беручи до уваги, що в Канаді в місті Вінніпеґу пам'ятник Шевченка напевно вже буде здвигнений, то загал Союзового членства в Канаді повинен всеціло піддержати цю справу своєю працею та грішми. І взагалі справа поставлення відповідного пам'ятника, чи це буде в Канаді чи в ЗДА, є так важливою, що вона повинна знайти нашу повну піддержку, матеріяльну і моральну. Так само всі наші Відділи та всі члени, де вони не знаходилися б, повинні включитися та взяти активну участь не тільки в самій підготовці святкувань, але також у самих святкуваннях, з приводу 100-річчя смерти Шевченка.

Упродовж 1959 року відійшли від нас у вічність знову сотні членів, між якими було чимало піонерів та ревних Союзових і народних працівників. Прохаю вшанувати їхню пам'ять повстанням з місць та хвилинною мовчанкою.

Дмитро Галичин

Приявні встали з місць. Після хвилинної мовчанки, головний предсідник заявив: Отсим відкриваю наші річні наради і пропоную такий порядок нарад:

ПОРЯДОК НАРАД

I — Відкриття засідання — гол. предсідник Д. Галичин.
II — Звіти членів Головного Екзекутивного Комітету:
1) Головного предсідника Дмитра Галичина;
2) Заступника гол. предс. Йосипа Лисогора;
3) Заступниці гол. предсідника Анни Герман;
4) Головного секретаря Ярослава Падоха;
5) Головного касира Романа Слободяна.
III — Звіт Головної Контрольної Комісії.
IV — Звіти членів Головної Контрольної Комісії:
1) Предсідника д-ра Володимира Ґалана;
2) Заступника предсід. інж. Володимира Коссара;
3) Секретаря інж. Степана Куропася;
4) Члена Петра Кучми;
5) Члена Петра Пуцила.
V — Звіти членів Головної Ради:
1) Богдана Зорича;
2) Дмитра Шмаґали;
3) Івана Кокольського;
4) Тараса Шпікули;
5) Івана Одежинського;
6) Василя Гусара;
7) Анни Чопик;
8) Андрія Джули;
9) Олени Штогрин;
10) Володимира Дідика;
12) Миколи Давискиби;
12) Ярослава Гука;
VI — Звіт головного редактора органу УНСоюзу „Свобода" Антона Драґана.
VII — Дискусія над звітами.
VIII — Внесення й ухвали.
IX — Закриття засідання.

Цей порядок нарад прийнято однодушно на внесення головного радного М. Давискиби, піддержане головною радною М. Штогрин.

Після цього предсідник Дм. Галичин передав провід нарадами заступникові гол. предсідника Й. Лисогорові й сам приступив до зложення свого річного справоздання.

II

ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ

Звіт головного предсідника Дмитра Галичина

1959 рік був роком 65-літнього існування нашої організації, УНСоюзу. Коли брати на увагу, що цей ювілейний рік був першим після 24-ої Конвенції УНСоюзу, то ми можемо говорити про нього, що це був успішний рік. Бо, як відомо, то попередній конвенційний рік не оправдав наших надій на успішне закінчення веденої тоді кампанії за новими членами. Ми збільшили були організацію в тому році тільки на 299 членів. Ясним є, що будучи під таким враженням, ми почали свою організаційну працю в 1959 році з деякими ваганнями та сумнівами, а в кожному разі не з таким запалом та з таким розгоном, якого від нас вимагав ювілейний рік. Тому, ми тепер з тим більшою присмністю можемо сказати, що 1959 рік був успішним роком, зокрема, під організаційним оглядом, бо ми збільшили нашу організацію на 1,423 члени. Докладне звітування про нашу працю, про наші старання з приводу 65-ліття УНСоюзу подасть головний секретар. Я хочу тільки ствердити, що в цьому 1959 році, що був ювілейним роком, ми вкладали більше праці та гроша в організаційну кампанію, ніж колинебудь у попередніх роках, та попередніх кампаніях. Коли б не ті великі зусилля, які ми вкладали, коли б не ті фінанси ,які інвестовано в кампанію впродовж цього року, тоді з певністю можна сказати, що успіх був би мінімальний. Бо відомо є, що, під теперішню пору, ми маємо, як і кожна інша допомогова та забезпеченева інституція, чим раз то більші труднощі в приєднуванні нових членів. Ці труднощі різні. У першій мірі ,немає відповідних і охочих осіб до того роду праці. Дальше, що раз то більша конкуренція зі сторони деяких допомогових організацій, одначе вона не є так докучлива та небезпечна, як зі сторони комерційних асекураційних підприємств. Та все таки найбільша трудність в приєднуванні нових членів походить з цього факту, що завжди є великі труднощі в підшуканні таких осіб, які мали б відповідне знання та охоту до організаційної праці. Наприклад, ми мали впродовж 1959 року чимало зголошень на організаторську працю, але з цих численних зголошених осіб залишилась тільки незначна кількість організаторів. Отже, великі труднощі в організуванні існують, не зважаючи на те, що УНСоюз, крім забезпечення, дає своїм членам та всій українській спільноті такі загально - національні цінності, яких жадне асекураційне підприємство не дає і не може дати.чусус0аонеіууу12345 підприємство не може дати і не дасть. Бо коли, наприклад, минулого року приїхав був на американську землю російський диктатор Нікіта Хрущов то „Свобода" офіційний орган УНСоюзу, видала тоді окреме число англійською мовою про злочини Хрущова. Це число було вислане тоді до всіх більших американських часописів і журналів, і очевидно причинилось багато до того, що американська суспільність пізнала як слід, кого вона витатиме тут на своїй землі. Отже ясним є, що того роду служби жадна асекураційна компанія не буде для нас виконувати.

Тут я подав тільки один приклад на те, яку прислугу та яку службу виконує УНСоюз для своїх членів та для усієї української спільноти. А таких чи подібних прикладів можна б навести чимало. От згадати хоч би окреме видання з приводу 250-річчя Мазепинського Зриву до боротьби за Волю і Державність України.

Все ж таки, хоча УНСоюз, крім забезпечення, виконує таку українську роботу та службу, якої для нас не виконає жадна асекураційна компанія, то все таки наші організатори стрічаються з гострою конкуренцією як раз зі сторони асекураційних компаній, які анґажують до праці звичайно наших людей, а ці особи вже дбають про те, щоб, за всяку ціну, представити дану асекураційну компанію в такому світлі, яке помагало б їм продати даній особі асекурацію. Я, очевидно, далекий від того, щоб робити таким представникам різних асекураційних компаній будь-які закиди. Одначе зазначу, що того роду твердження відноситься тільки до таких представників, які подають вірні факти про компанії, що вони їх заступають а при цьому не замовчують також і тих корисних фактів, якими може виказатись тільки УНСоюз. Та на жаль, того роду представників є дуже мало. Бо зібрані досі інформації вказують на те, що більшість українських аґентів, що працюють для різних компаній, послуговуються тільки такими інформаціями, які їм помагають в продажі асекурації для якоїсь особи, без різниці, чи ці інформації оперті на фактах чи ні. Тому саме нам треба звернути увагу на того роду аґентів та представляти їх у правдивому насвітленні. Очевидно, тут треба поступати дуже обережно, бо йдеться про те, щоб часом не потерпів той, що не повинен, а це значить, що неможна робити нікому закидів так довго, аж доки всі інформації про дану особу не є як слід провірені та стверджені.

Як я вже згадав, то в 1959 році ми збільшили нашу організацію на 1,423 члени. Та в тому самому часі ми приєднали були аж 4,998 нових членів. Якаж причина, що на 4,998 приєднаних нових членів, організацію збільшено тільки на 1,423 члени?

У першій мірі, було 857 членів, які були суспендовані, а не прийняті наново. Дальше, надмірно висока кількість членів, яку ми втратили, була серед таких членів, що завчасу відходять з організації з готівкою, бо таких членів було 729. Нераз ця готівка, яку вибирають дані члени, є дуже незначна, і вона зовсім і в нічому не помагала такому членові. Бо коли брати до уваги, що тих 729 членів були забезпечені тільки на загальну суму §518,135.00, то це значить, що з організації відходили з готівкою головно такі члени, що були забезпечені на пересічну суму мало що вищу ніж §500. Цей факт дуже значучий. Він дає нам також відповідь на загальне твердження, що член з низьким забезпеченням скоріше залишить організацію ніж член, що має забезпечення на високу суму. Згадана відповідь та твердження дає нам іще одну відповідь, а саме, чому ми повинні забезпечувати нових членів на вищі суми.

Коли ми вже говоримо про таких членів, що відходять з організації з готівкою, то до згаданої вгорі кількости членів треба ще додати також і таких членів, що відходять з організації з повною виплаченою готівкою, значить, вони були забезпечені в клясі Е. впродовж 20 років, та посідали вивінувальні грамоти. Таких членів було 464, і коли тепер додати до цього числа ще 729 членів, що впродовж року відійшли з організації з частинною виплатою готівки передчасно, то дістанемо величезну кількість членів, бо аж 1,193, яких ми втратили в 1959 році через вибирання готівки, без різниці, чи це була повна вивінувальна, чи тільки частинна виплата. Коли згадаємо тут іще таких членів, які відійшли з організації з виплаченим забезпеченням, а таких членів було 763, то дістанемо загальну втрату, яка виносила 2,813 членів, а яку при більших і кращих стараннях можна було з певністю, як уже не усунути, то принайменше на 50 відсотків зменшити. Вкінці треба ще згадати, що впродовж 1959 року померло 613 дорослих членів і дітей, а коли додамо тут ще й таких членів, що відійшли з організації з переступними листами, яких вони не передали до інших відділів, а дальше, і таких членів, що відійшли зі Союзу з частинним виплаченим забезпеченням або з безплатним продовженням, то дістанемо тоді загальну втрату в членах, яка виносила 3,575, що становить різницю між новими приєднаними членами в числі 4,998, а 1,423, на яке то число наша організація зросла впродовж 1959 року.

Якже ж представляється подана тут кількість членів в порівнянні з попередніми роками? Беру до уваги три останні роки, а саме: 1957, 1958 і 1959. Отже у відсотках справа мається так: В 1957 році на приєднаних 4,430 членів ми збільшили були організацію на 1,256. Тим самим втрата в сумі 3,174 членів, виносила у відсотках 71,6. Знову в 1958 році ми були приєднали 3,727 членів, а збільшили організацію тільки на 299 членів, отже втрата виносила 3,428, що у відсотках представляє втрату на 92. А в 1959 році, як уже було згадано, ми приєднали 4,998 членів, та збільшили УНСоюз на 1,423, а тим самим втрата в сумі 3,575 членів виносить у відсотках 71.5.

Подане тут трирічне порівняння виказує, що в останньому 1959 році ми мали ще найнижчу втрату в членах. Вона була майже однакова і подібна до цієї втрати, яку ми мали в 1957 р., бо вона тоді виносила 71,6, а тепер 71,5 відсотків. Проте є велика різниця у втраті, коли порівнювати роки 1958 і 1959, бо в попередньому році вона виносила 92, а тим самим була на 20,5 відсотків вища ніж минулого 1959 року. Коли отже я заявив, що 1959 рік треба уважати успішним під організаційним оглядом, то я мав на увазі не тільки приєднану кількість нових членів, але також і загальну річну втрату в членах, яка була значно меншою ніж у 1958 році.

Та згадані вище факти показались тільки короткотривалими, бо вже перші місяці цього біжучого року виказують як раз зовсім інший вислід праці, а саме, ми приєднуємо значно менше членів ніж це було в тих самих місяцях минулого року, а в тому самому часі виказуємо втрату в членах, що значно вища ніж вона була в 1959 році, так що сьогодні ми маємо менше членів ніж їх було з кінем 1959 року. Супроти цього, ми таки мусимо взятись тепер до активнішої праці та подбати про те, щоб УНСоюз нараховував з кінцем цього року це вже давно очікуване число 75,000 активних членів. Як відомо, то з початком цього року, проголошуючи нову кампанію за членами, ми бажали осягнути те число 75,000 в першому півріччі, отже до кінця червня, та тепер вже бачимо, що цієї цілі ми не осягнемо в бажаному часі, а тому будемо змушені продовжити нашу членську кампанію до кінця цього року, бажаючи досягнути ту саму ціль, яку ми були поставили собі на початку року, а саме, числа 75,000 членів.

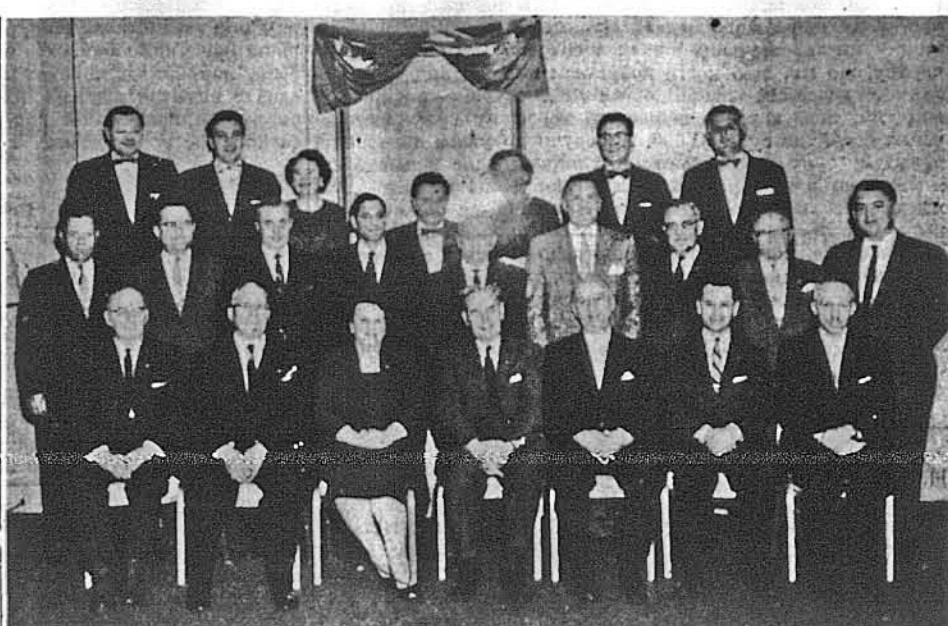
Вірю, що Відділи УНСоюзу саме на канадійській землі причиняться у великій мірі до того, щоб саме з кінцем цього року УНСоюз міг вже раз нарахувати 75,000 активних, правосильних членів. На це ми покладаємо велику надію, бо ж досі по відкритті канадійської Союзової канцелярії тільки розроблювано організаційні пляни, а тепер треба буде їх провести в життя.

Пересічна сума забезпечення

Досі ми звертали дуже малу увагу на те, на яку суму нові члени забезпечуються. Та коли ми почали завважувати, що адміністраційний фонд кожного року постійно зменшується, тоді ми почали шукати причини такого явища. Як відомо, то із загальним подорожінням, видатки на організаційні потреби збільшуються з кожним роком, тоді коли приходи завжди однакові, бо ж ніхто не думає про те, щоб відповідно до загальноїзвишки підвищувати членські вкладки. Тому лишається нам тільки один спосіб, в який можна б збільшити приходи, збільшити їх бодай на стільки, скільки потрібно на покриття зростаючих, з кожним роком, видатків. Цей одинокий спосіб, це забезпечування на вищі суми, щоб у такий спосіб збільшити пересічну суму забезпечення. Я вже згадував про те, що одною з причин, чому багато членів вибирають завчасу готівку, є низька сума забезпечення. Отже в цьому випадкові ми вже бачимо, що забезпечення на відповідну суму є конечне і корисне не тільки для організації, але також і для даного члена. Треба тут згадати, що сьогодні є вже такі допомогові організації, які приймають членів на найнижчу суму забезпечення §2,500, тоді коли в УНСоюзі подавляюча кількість нових членів забезпечуються на $500. Тому саме пересічна сума забезпечення в УНСоюзі виносить тепер $738, тоді коли пересічна сума забезпечення в комерційних асекураційних компаніях виносить більше як $3,250 від члена. Це правда, що ми тепер під оглядом пересічної суми забезпечення, робимо деякий поступ, бо, наприклад, в 1958 році ця пересічна сума забезпечення виносила $725, а з кінцем 1959 вже $738, то все таки цей поступ є дуже повільний і незначний, бо за один рік збільшено загальну пересічну суму забезпечення тільки на 13 пунктів. Коли ми порівняємо цей ріст із ростом в асекураційних компаніях, то побачимо, що ми таки дуже по заді,бо статистика під цим оглядом виказує, що впродовж 20років пересічна сума забезпечення в компаніях зростала кожного року по 72 пункти, тоді коли збільшення в УНСоюзі виносило 10 пунктів у 1958, а 13 в 1959 році. На кожний випадок, нам треба бути вдоволеним, бодай цим фактом, що ми взагалі почали збільшувати суму забезпечення. Це, хоч покищо незначне збільшування пере-

РІЧНІ НАРАДИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ

В тижні від 16-го до 20-го травня ц.р. відбулися в Торонті, в Канаді, передбачені статутом звичайні річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу. Це вперше в 66-літній історії цієї організації відбулися такі наради на канадійській землі з виразною метою підкреслити американсько-канадійський характер цієї найстаршої і найбільшої української організації у вільному світі, що потрапила об'єднати в своїх організаційних рямках 79,000 членів (в цьому кругло *5,000 т. зв. неактивних*, себто таких, що вже виплатили свої забезпеченеві грамоти) та закумулювати 23 мільйони долярів майна, що тепер уже збільшується майже двома мільйонами річно. Річні наради проходили під знаком добра організації та українських спільнот в Америці і Канаді та допомоги визвольним змаганням українського народу і під цим кутом винесено цілий ряд ухвал, включно з розділом 10,000 долярів на різні народні цілі та ухвалою створити опертий на добровільній базі спеціяльний Фонд Наглої Потреби, мавши на увазі зокрема загострену міжнародну ситуацію та українські визвольні змагання.

На фотографії, знятій в готелі Кінґ Едвард, у першому ряді (від ліва) сидять: голова Головної Контрольної Комісії д-р Вол. Ґалан, гол. касир Роман Слободян, заступниця гол. предсідника Анна Герман, головний предсідник Дмитро Галичин, заступник гол. предсідника Йосип Лисогір, гол. секретар д-р Ярослав Падох і ред. А. Драґан. В другому ряді (від ліва) стоять: гол. контролери інж. Ст. Куропась, дир. П. Пуцило і Петро Кучма, гол. радний та екзекутивний секретар Канадійської Канцелярії УНС Богдан Зорич, гол. контролер та тиректор Канадійської Канцелярії Укр. Народного Союзу інж. В. Коссар, і головні радні: Ів. Кокольсьий, Дм. Шмаґала, М. Давискиба і Яр. Гук. В третьому ряді (від ліва) стоять головні радні: В. Гузар, Ів. Одежинський, адв. Анна Чопик, Т. Шпікула, Олена Штогрин, Вол. Дідик і А. Джула. Всі з членів Головного Уряду займають також відповідні пости, часто чолові, в громадянському житті українців З'єдинених Держав Америки і Канади.

січної суми забезпечення, почалось головно від минулої конвенції, що відбулась в 1958 році, а на якій прийнято постанову щодо можливостей приймання нових членів на вищі суми забезпечення ніж це досі було. Тому ще раз підчеркну, що ми, щоб могти покривати конечні видатки зв'язані з веденням нашої організації, мусимо працювати над тим, щоб конечно збільшити пересічну суму забезпечення бодай до суми $1,000. А беручи до уваги теперішню пересічну суму забезпечення ,яка виносить ще тільки $738, ми мусимо в найближчих роках таки добре попрацювати, ми мусимо змінити зовсім спосіб думання не тільки щодо ваги і потреби забезпечення, але головно щодо суми забезпечення, щоб досягнути пересічної суми забезпечення $1,000. Коли ми цього не зробимо, тоді взагалі наша організація не зможеякслід розвиватись та рости. Бо будучий розвиток нашого Союзу залежатиме не тільки від росту в членах, але також росту загальної, пересічної суми забезпечення.

Поїздки в організаційних справах

Зогляду на 65-ліття нашої організації, що саме припало було в минулому році, та зогляду на ювілейні свята, які влаштовувано з цього приводу, поодинокі відділи УНС та Союзові громади вимагали від Екзекутиви УНСоюзу частіших відвідин та поїздок ніж це звичайно буває. І так, коли мова про мене, був я на ювілейних святах, або також на організаційних зборах, що відбувались заходом та старанням поодиноких окружних Комітетів Союзових Відділів, у таких місцевостях: Ню Йорк, Джерзі Сиrі, Трентон, Нюарк, Песейк, Филаделфія, Дері,Па. Рачестер, Клівленд, Шикаго, Торонто, Янґставн та в інших громадах.

Ясним є, що особистий контакт з урядовцями чи взагалі членством в поодиноких місцевостях є потрібний та корисний, бо причиняється до пожвавлення організаційної праці, то одначе беручи до уваги скупі фонди, які ми маємо до розпорядимості на того роду цілі, під теперішню пору не буде можливим відбувати ці поїздки так часто, як нераз відділи та різні місцевости цього вимагають. Тому хай ці відділи, чи громади, які вже домагаються, або які мають в пляні домагатись поїздок і то не раз не одного, але і більше головних урядовців, зокрема членів Екзекутиви УНСоюзу, не беруть нам за зле чи як якусь неувагу до них, чи недоцінювання даної імпрези, коли ми відмовляємось або будемо відмовлятись від поїздок. Зокрема треба тут звернути увагу тим Відділам чи Окружним Союзовим Комітетам, які нераз домагаються висилки більше як одного головного урядовця на якусь імпрезу, бо як уже було сказано, ми мусимо хоча навіть дуже нерадо відмовляти даному проханні, головно, з причини браку потрібних на такі цілі фондів. Інша справа є, коли Союзовці нераз читають, що на якомусь підприємстві УНСоюзу в місцевості, що положена близько головної канцелярії УНСоюзу, є більше як один урядник. У такому випадкові, де мінімальні видатки є получені з поїздками, ми не можемо мати нічого проти того, коли на даному підприємстві буде більше як один урядовець, навіть член Екзекутиви УНСоюзу. Бо тут справа не в часі чи хотінні, але виключно в фінансах.

Фінансові справи

Воно все є легше і приємніше говорити про фінансові справи ніж, наприклад, про проблеми організаційні. Бо хоча фінанси залежать від організаційних успіхів, то одначе ця залежність тільки частинна. Вона не є дуже тісна. Це тому, бо навіть при зменшуванні членства може бути приріст в маєткові. Очевидно тут може бути мова тільки про незначне зменшення членства, бо коли б зменшення наступило нагло і було поважне, тоді воно мусіло б відбитися також неприхильно і на фінансах. Є, наприклад, одна допомогова установа, яка впродовж останніх 20 років не тільки що не зросла в членстві, але навпаки навіть зменшилась щодо загальної кількости членів, та не зважаючи на те, ця сама організація зростала постійно у фінансах. Причиною такого явища була головно ця обставина, що дана організація мала багато таких членів, які були забезпечені ще в старих родах забезпечення, які не передбачали виплати готівки, а тому члени, що лишали організацію, лишали також цю готівку, яку вони вплачували нераз впродовж багатьох років. У такий спосіб, дана організація, хоча тратила членів, то в тому самому часі зростала в фінансах. Очевидно, такий самий випадок не може зайти в УНСоюзі, тому, бо він має дуже малу кількість таких членів, що ще дальше є в старому роді забезпечення, одначе згаданий тут приклад вказує нам, що з упадком членства організації, не мусить іти в парі спадок в фінансових справах у тому самому часі.

Та покищо такий стан у нашій організації не існує. Бо фактом є, що ми кожного року збільшували досі членство, може деколи на меншу, а деколи на більшу кількість, але все таки збільшували його впродовж останніх 25 років без перерви, а тому тим більше і майно організації мусіло відповідно зростати. Беручи до уваги, що з кінцем 1958 року майно організації виносило $21,420,732.59, а знову з кінцем 1959 року воно зросло до $22,740,275.47, то тим самим, впродовж одного року майно організації зросло на $1,319,-542.88. Минулого року, це є 1958, ми були збільшили майно організації на $1,215,675.50, значить, зріст у відсотках виносив тоді 6.02, а тепер, це є, в минулому 1959 році цей ріст був дещо більший, бо виносив 6.16. Та не зважаючи на загальне збільшення майна, ми в тому самому часі зменшили один фонд, а саме, адміністраційний. Це зменшення виносило суму $25,192.16. Це якраз найбільше болюча сторінка, коли мова про фінансові справи. Ця дефіцитова позиція в фінансах пригадує нам постійно якраз те, що я вже попередніше заявляв, а саме, що ми за всяку ціну мусимо подбати про те,щоб здержати поменшування адміністраційного фонду. Дану ціль, під теперішню пору, можна осягнути головно тільки забезпечуванням нових членів на вищі суми забезпечення. Очевидно, нам треба обмежувати також і видатки в адміністраційному фонді так далеко, як це тільки можливе. З важніших фінансових позицій треба згадати ще, що впродовж 1959 року ми уділили морґеджів на суму $766,823.59, і в такий спосіб збільшили наші інвестиції в морґеджах на25,75 відсотків, бо загальна сума всіх морґеджів виносила з кінцем 1959 року $3,744,634.91. Коли мова про бонди, в яких давніше інвестовано майже всі наші фонди, то маючи їх на суму $17,979,835.37, ми збільшили впродовж 1959 року наші інвестиції в бондах на $623,332.89, що у відсотках виносить тільки 3.59. Хоча організація може купувати тепер бонди на дуже корисних умовах, бо, наприклад, деякі кандійські бонди, і то бонди найбільших фінансових підприємств, чи навіть бонди поодиноких провінцій, можна набути з відсотками п'ять і пів, а то і шість, а знову в ЗДА з відсотками п'ять або п'ять і пів, то все таки ми інвестували в морґеджах більшу суму ніж у бондах, бо йдеться головно про те, щоб задовольнити потреби і вимоги нашого членства, та допомогти йому в купівлі, набутті власних хат. Якщо б ми не були змушені законно інвестувати майже всі гроші в бондах, як це є в Канаді, тоді очевидно, ми були б уділили ще більше морґеджів, ніж це сталось.

Коли мова про реальності, які є власністю УНСоюзу, то їх ми маємо дві, а це дім, де міститься головна канцелярія УНСоюзу та видавництво „Свобода", і також „Союзівка". Ці дві реальності, що їх УНСоюз посідає, представляють книжкову вартість $305,732.78, а саме, вартість „Союзівки" є на суму $255,932.78, та вартість Дому УНСоюзу на суму $49,800.00. Очевидно, дійсна вартість тих двох реальностей, а зокрема „Союзівки" є значно вища, головно коли брати до уваги ті гроші, що їх інвестовано в ці реальності. Бо, наприклад, в „Союзівку" інвестовано досі вже кругло пів мільйона долярів. Вкінці треба ще згадати про відсотки, які нам принесли наші інвестиції в 1959 році. Вони виносили 3.34%, підійшовши вгору на сім пунктів, в порівнянні з попереднім роком, коли вони виносили 3.27%. Хоча наші теперішні інвестиції приносять нам значно вищі відсотки ніж це було, наприклад, в роках від 1940 до приблизно 1955, то одначе відсотки від всіх інвестицій підносяться вгору дуже поволі, бо організація має мільйони долярів інвестованих давніше на дуже низьких відсотках.

Союзівка

Найважливіше питання, на яке нам приходиться відповідати при різних нагодах, це таке: Як довго треба буде ще докладати до „Союзівки"? Бо фактом є, що хоча до самого літнього сезонуУНСоюз не докладає, то одначе кожного року, від коли набуто „Союзівку", треба було вкладати в її поліпшення значну суму гроша, яка, хоч і є інвестицією, то все таки покищо неоплатною. Правда, що ми тепер інвестуємо в неї з кожним роком менше ніж давніше, але все таки інвестувати потрібно. Наприклад, в 1958 році ми виказували різницю між приходами і розходами суму $58,265.81, а вже в 1959 році ця різниця виносить менше, бо тільки $40,089.44, коли брати до уваги, що приходи були в сумі $184,417.95, а розходи в сумі $224,507.39. Як я уже повище зазначив, то приходи в літньому сезоні є вистачальні на покриття тих розходів, які получені з веденням бизнесу, а коли ми мусимо докладати, то це дістеся тільки тому, що все потрібно було якихось уліпшень, що все потрібно було гроша на уліпшення устаткування. І так, наприклад, упродовж 1959 року ми видали приблизно $26,000 на побільшений купальний басейн, $11,000 на „Лабі" в головному будинку, $2,000 на будову „Тенісового Корту", а більше як $1,000, на вставлення ще одної ледівні. Коли додати ці суми, то відразу дістанемо відповідь на те, чому впродовж року видано приблизно $40,000 більше ніж було прибутку. Думаю, що ще є потрібні деякі конечні інвестиції, які треба буде поробити, як наприклад: будова відповідної залі Павільону коло клюбу „Веселки". А беручи до уваги, що саме тепер викінчуємо купальний басейн, то тим самим потрібні інвестиції треба буде ще поробити впродовж цього біжучого , а опісля наступного 1961-го року. Очевидно, що будова відповідного Павільону для влаштування підприємств та забав молоді буде коштовна, а тому треба бути готовим, на ще одну поважну інвестицію. Опісля треба буде зробити повну перерву в інвестиціях, та робити тільки такі уліпшення, які можна буде виконати з тих приходів, що впродовж даного року назбираються. Бо ясним є, що на довшу мету організація не видержить все нових і нових інвестицій, а це значить, робити видатки тільки в міру приходів. Вірю, що по викінченні купального басейну та по побудові відповідного Павільйону, ми зможемо перейти до такого стану.

Як у попередніх роках, так і в минулому році, „Союзівка" виконувала певну суспільно - виховну ролю, з більшим чи меншим успіхом. Ми вели дальше Курси Українознавства, які в 1959 році відзначились головно тим, що вони стягнули найбільшу кількість молоді, яка користала з цих Курсів. Під оглядом навчання зроблено також деякий поступ, головно в тому, що з причини кращого і відповіднішого приміщення можна було зробити кращий поділ студентів щодо їхнього знання. Також і ця обставина, що Курси відбувались під кличем 250-річчя боротьби за волю України великого гетьмана України Івана Мазепи проти московського імперіялізму, причинились до того, що учасники Курсів могли краще обзнайомитись з цією добою, в якій жив і діяв Мазепа. Маючи на цілі та перед собою такий величний клич, студенти з тим більшою охотою і пильністю вивчували дії даної доби.

Виховним цілям служив також і дитячий табір для хлопців і дівчат, бо діти проводили свій час не тільки на дозвіллі, але також на науці, та на того роду забавах, які защіплювали в них українські традиції та взагалі українського духа.

Що можна було завважити в 1959 році, чого не було в такій самій мірі в попередніх роках, це те, що на „Союзівку" приїжджає що раз то більше молоді, так що про „Союзівку" можна тепер сказати, що вона справді стала літньою столицею всіх українців, а зокрема, для молодого покоління. Що більше. Молодь приїжджає тепер на „Союзівку" не тільки в літній порі, але також і в зимовій, зокрема, ця молодь, що вправляє різного роду спорт, бо як відомо, то ця відпочинкова оселя відкрита тепер упродовж цілого року. Курси Українознавства, дитячий табір, різні спортові змагання, це все є до розпорядимості нашої молоді і тільки від неї самої залежатиме, на скільки вона буде користати з цих різних удогіднень, які там існують головно для ужитку та вдоволення молодого покоління.

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ"

ПРИХІД

	1958	1959
Передплата від членів УНС	102,600.00	99,200.00
Передплата від читачів	24,865.44	25,532.21
Кольпортаж	3,664.70	4,476.92
За оголошення	46,336.56	46,070.38
За друкарські роботи	28,757.57	25,686.72
Продаж книжок, стінних календарів	7,989.58	7,485.10
Пресовий Фонд	4,536.75	8,810.96
Зворот за електрику і газ від УНС	408.00	408.00
Зі змін адрес	181.33	164.89
Зворот за телефон	221.63	200.30
Зворот за пошту	60.00	221.00
Продаж Альманаху	4,214.01	6,621.35
Передплата „Веселки"	4,699.09	5,703.35
Кольпортаж „Веселки"	615.15	669.28
Різні	2,386.26	1,947.95
РАЗОМ	234,536.07	233,198.41
Продажний опуст	1,964.37	1,456.83
	232,571.70	231,741.58

РОЗХІД

	1958	1959
Платня редакторів	25,810.32	25,373.38
Платня робітників	96,015.94	97,165.13
Платня кореспондентів	14,055.00	16,177.31
Поштові видатки	13,018.45	11,646.63
Папір і інші матеріяли	45,484.24	45,004.36
Чинш	7,500.00	7,500.00
Електрика і газ	2,298.36	2,357.79
Телефон	1,791.72	1,888.40
Канцелярійні видатки іприряди	1,332.00	1,397.18
Друкарське приладдя, частини до маш.	2,668.99	3,200.99
Книжки, календарі і картки	4,196.86	5,475.23
Переклади, газети, пожертви	525.00	970.00
Поштова скринька	24.00	24.00
Асекурація від вогню і випадків	1,829.97	2,442.37
Федеральне і стейтове забезпечення	4,361.11	4,585.97
Комісове від оголошень	333.22	335.74
Різні	8,748.39	10,759.09
РАЗОМ	229,993.57	236,303.57
Купний опуст	66.59	81.21
	229,926.98	236,222.36

ЗІСТАВЛЕННЯ

Готівка в банку 1 січня 1959	2,808.40	5,453.12
Прихід	232,571.70	231,741.58
РАЗОМ	235,380.10	237,194.70
Розхід	229,926.98	236,222.36
Остає готівки в банку 31 грудня 1959	5,453.12	972.34

Тут подано табелю приходів і розходів видавництва за 1958, а крім того й за 1959 роки, щоб можна було порівняти та краще зорієнтуватися ,де ми не домагаємо, а де ми робимо поступ. Перша позиція, яка відразу впадає вічі, це різниця в приходах і розходах, за два останні роки. І так, прихід у 1959 році був менший, ніж прихід у 1958 році, хоч та різниця була незначна, бо виносила тільки $830.12, коли брати до уваги, що прихід у 1959 виносив $231,747.58, а в 1958 $232,571.70, то все таки навіть ця незначна різниця є для нас важна, коли мати на увазі, що в попередніх роках ми завжди виказували звижку приходів з кожним новим роком. Коли знову мова про розходи, то ця різниця була вже значна, бо виносила аж $6,295.38. Іншими словами, ми мали в 1959 році менше приходів, а в тому самому часі більше розходу. Бо загальна сума розходу в 1959 році виносила $236,222.36, а в 1958 вона була $229,926.98. На зменшення приходів в минулому році вплинули головно дві позиції, а саме, за оголошення та за друкарські роботи ми дістали в 1959 році тільки $71,757.10, тоді коли ці самі позиції в 1958 році виносили $78,094.43. Дальше, передплата від членів виносила також на $3,400 менше в 1959, ніж в 1958 роках. Та це було головно тому, що в 1959 році УНСоюз доплатив до передплати членів менше, ніж це було в 1958 році. Бо хоча передплата від членів у 1959 році збільшилась в порівнянні з роком 1958, бо доплата по 15 центів на поштові оплати була в 1958 тільки за 6 місяців, згідно з ухвалою 24-ої конвенції, а в 1959 році вона була вже за повний рік,отже за 12 місяців, то не зважаючи на те, ми в 1959 р. дістали від членів таки менше передплати ніж у 1958 році. Упродовж 1959 року УНСоюз доплатив до передплати членів приблизно $8,000. Це головно доплата за тих членів, які платять ще дальше по 30, або по 50 центів місячно за орган„Свободу". Отже до таких членів треба доплачувати по 45, а взглядно по 25 центів від члена, коли брати на увагу, що видання „Свободи" коштує тепер 75 центів від члена. Як відомо, то ці члени, що забезпечені в клясі Т., коли перейдуть вік 65 „платять за „Свободу" 50 центів, а знову ці члени, що осягнули вік 70, платять тільки по 30 центів,коли всі інші члени платять по 65 центів місячно. Така була ухвала останньої Конвенції УНСоюзу. Тим самим найменше треба доплачувати до тих членів, що платятя по 65 центів місячно, бо тільки по 10 центів, коли зважити, що видавання газети коштує по ¢75 від члена. Зогляду на те, що кількість таких членів, що осягають вік 65 чи знову 70, постійно збільшується, бо пересічний вік життя що раз то побільшуєтся, то тим самим треба буде з кожним роком що раз більше доплачувати до передплати таких членів. Цей факт ми повинні постійно мати на увазі. Бо того роду членів було, (значить, у віці 65 і 70) наприклад, у 1958 році 3,078, а в 1959 році їхня кількість виносила 3,163, коли знову в тому самому часі кількість членів, що платять по 65 центів місячно, постійно зменшується, бо, наприклад, в 1959 році ця кількість зменшилась на 115. Коли брати до уваги всі приходи з друкарського бизнесу, і коли б так усі члени платили місячно по 65 центів за орган „Свободу', що впродовж одного року давало б додаткового приходу на суму $10,116.60, або місячно по ¢843.05, ясним є, тоді не треба було б нічого доплачувати до видавництва „Свободи".

Коли я згадував, що в приходах ми дістали за оголошення і друкарські роботи на $6,337.03 менше ніж у попередньому році, то тут треба ще згадати, що в приходах були також і такі позиції, які були в 1959 році вищі в порівнянні з роком 1958. Взяти хоч би на увагу прихід за продані альманахи. Цей прихід в 1959 році був за приблизно дві тисячі долярів більший ніж у1958. Також збірка на пресовий фонд „Свободи" була вища на більше як чотири тисячі долярів у 1959 році в порівнянні з роком 1958.

Даючи загальну оцінку адміністрації видавничого відділу нашої організації, мусимо ствердити, що вона далека від задовольняючої. Не може ж бо нас задовольняти факт, що до підприємства треба докладати вже й на те, щоб його вдержати, не кажучи про необхідність його розвитку. Кожне підприємство — це живі люди, а в нашому випадку також і машини. Від багатьох років у наших звітах не було жадної згадки про відновлення чи доповнення машин, за малими і незначними вийнятками. А машини зуживають, вони старіються, подібно, як і люди. Наша друкарня стоїть перед необхідністю відновлення і доповнення одного і другого, людей і машин. Тим часом, при таких фінансах, якими видавництво розпоряджає, важко про це й думати. Коли мова про людей — в наших обставинах, як пересічна ціна за газету не виносить навіть два центи, ми не маємо жадної можливости заплатити працівникові таку ціну, щоб вона могла дорівнювати працівникам у просперуючих подібних американських підприємствах. Тому ми маємо постійні труднощі в забезпеченні нашій друкарні такого персоналу, щоб вона могла нормально функціонувати. Ті самі причини не дають нам можливостей довести до відповідного стану також і наше запотребування на машини.

Ці наші труднощі не тільки наші, вони загальні. Для прикладу згадаю, що впродовж останнього року перестали появлятись дві польські газети, в тому одна, що проіснувала 40 років. На подібні труднощі вказували менші видавництва американські під час недавніх зборів асоціяції американських видавців в Ню Йорку.

Чи є з цього який вихід, чи, можливо, маємо „не втрачати сили і спускатись на дно?" Вважаю, що вихід без сумніву найдеться, але, щоб його знайти, не можна обійтись без інвестицій. Думаю, що коли б ми інвестували певну суму у відновлення і доповнення цих двох головних частин, що є передумовою розвитку підприємства, себто працівників і машин, ми мали б добрі перспективи з часом і інвестиції амортизувати і підприємство поставити на сильніші ноги. Цілий ряд заходів в тому напрямку вже пороблено, або їх плянується. В найближчому часі ми сподіємось доповнити персонал нашої друкарні двома новими кваліфікованими працівниками. Одна вже замовлена коштом біля вісім тисяч долярів машина повинна б з черги збільшити видайність праці в експедиційному відділі та рівночасно створити добру передумову для поліпшення праці Видавництва взагалі. У звітовому часі ми зробили знову успішну пробу з дальшим поширенням нашої видавничої діяльности. Усе це та ряд інших факторів дають деякі оправдані причини до оптимізму щодо використання наших можливостей та загального поліпшення продуктивности цього важливого відділу нашої організації.

Та коли ми говоримо про видавництво „Свободу", то тут треба мати на увазі не тільки самі фінанси. Бо тут мова про часопис, що появляється щоденно, та впливає і вирізьблює опінію читачів на різні життьові проблеми. Тут мова про тижневі сторінки, що призначені для молоді, що мають на цілі впоювати українського духа в молоде покоління. Тут мова про дитячий журнал „Веселку", яка сьогодні без сумніву є найкращим дитячим журналом серед вільних українців у цілому світі. Тут мова про наймогутніший засіб і передумову росту і розвитку нашої організації, а з нею нашої спільноти та її служби нашим найвищим ідеалам. Наше Видавництво це не є ціль сама в собі, а тільки один з найкращих і найуспішніших засобів, що їх має до розпорядження наша організація і наша спільнота у своїй праці і своєму розвитку. З цього і висновок ясний: ми мусимо докласти всіх сил і зусиль, щоб це Видавництво не тільки вдержати, але й постійно скріплювати та розбудовувати, бо цього вимагають найкращі інтереси нашої організації.

Культурна Комісія

Культурна Комісія УНСоюзу в звітовому часі працювала в тому самому складі, в якому була переорганізована після останньої нашої конвенції в 1958-му році, себто складалась з усіх членів Екзекутиви, редактора „Свободи", що виконував функції секретаря Комісії, та голови Контрольної Комісії.

Узвітовому часі Комісія відбула дві наради в повному складі, а в неповному складі нараджувалась над культурними проблемами нашої організації і спільноти практично після кожних нарад Екзекутивного Комітету.

Головна увага цієї Комісії в звітовому часі була скерована в першу чергу на остаточне завершення підготови англомовної Енциклопедії Українознавства, про яку є окремий звіт.

Другою важливою справою, що нею наша Комісія турбувалась, було заплановане видання англомовної історії України в образках, зглядно ілюстрованих образків з історії України. Комісія постаралась, що текст для цієї книги приготовив один з найкращих фахівців - педагогів, проф. Роман Завадович.

Англомовна антологія української прози — давнім пляном і задумом нашої організації та необхідністю і культурною конечністю нашої спільноти. Антологія сьогодні вже готова і вимагає тільки незначних редакційних доповнень та перевірок щоб остаточно здати її до друку. Маємо всі дані на те, щоб до чергового звітування вона була вже на книгарських полицях та в бібліотеках, як один з перших зразків українського красного письменства в англійській мові. Плян антології включає новелі або уривки з повістей 28 українських авторів, включно зі сучасними, дає практично всі зразки з української літератури, підібрані з думкою про нашого і чужого англомовного читача. Книжка розрахована на приблизно 400 сторінок друку.

100-річчя смерти Шевченка. — В 1961-му році припадає сторіччя з дня смерти найбільшого Сина України, Тараса Шевченка, що вважається також патроном нашої організації. Наша Комісія майже чотири роки наперед подумала про ті роковини та почала робити практичні заходи для відповідного вшанування Шевченка з цієї нагоди.

Першим почином у цій справі була ініціятива нашої Комісії в справі побудови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтон. У цій справі була запропонована і схвалена відповідна резолюція вже на останній конвенції. Можу ствердити, що цю резолюцію наша Комісія виконала 100-відсотково, себто, завершивши вступні заходи, передала дальше здійснювання її ширшій громаді.

Окремим закликом до своїх членів та відповідним становищем нашого органу, ми піддержали подібний почин також канадійських українців.

Для найширшого вшанування Шевченка в роковини його смерти, наша Комісія порозумілась та склала відповідний протокол з Науковим Товариством ім. Шевченка, що й був опублікований в Шевченківському виданні „Свободи" з 9-го березня. Цей протокол і домовлення передбачають:

Спільне видання з НТШ Шевченківського альманаху, що вже здійснюється Редакцією „Свободи".

Спільне видання збірки Шевченкових поезій українською і англійською мовами, що вже готова до друку і вимагає тільки останніх редакційних вигладжень.

Спільне влаштовування Шевченківських академій та свят, що також підготовляється.

Крім цих та подібних заходів і плянів та їх поступового здійснювання, наша Комісія може виказатися за звітовий час ще одним поважним вкладом в український культурний розвиток, що ним без сумніву було видання повісти Івана Смолія: „У зеленому Пілґрію". Цією повістю, що вже дістала найвищі оцінки рецензентів та була найліпше продаваною книжкою за довгий час, наша організація знову відновила свою традиційну книжково-публікаційну працю.

Курси українознавства і дитячі табори на Союзівці в звітовому часі та підготова до них в новому сезоні були дальшою турботою і предметом старань нашої Комісії.

Продовжується заходи для здійснення конвенційної рекомендації щодо евентуального складення мандрівної бібліотеки для Відділів.

В останньому часі приступлено знову до публікації Бюлетеню нашої Комісії та опубліковано його п'яте з черги число. Інформації надруковані в тому бюлетені доповнюють цей тільки загальний і короткий звіт з праці нашої Культурної Комісії.

Учасники нарад прийняли оплесками звіт головного предсідника, після чого він, перенявши провід нарадами, поклинав до звітування інших членів Головного Екзекутивного Комітету.

(Продовження буде)

О. Гердан

БАЛЕТ ВАДИМА СУЛИМИ

„Бути. — чи — не бути? — назва модерного балету у поставі хореографа Вадима Сулими. Створений цей балет у Чіле на слова Шекспірового „Гамлета", до музики Ліста „Похоронне". Ця драматично-хореографічна композиція зображує філософію людини нашої доби.

Бачачи фізично-матеріяльну й духово-моральну руїну війни, людина то заломлювалася, зрезиґнована до життя, то шукала проблиску надії на краще „завтра", то пасивно давала себе опановувати нервовій, розгнузданій стихії. Вийти переможно з цього „зачарованого виру" стало завданням людини, передусім — людини-мистця, який не сміє навіть у метушні життьовій поступитися на своєму вибраному шляху, зректися своїх ідей, мрій, завдань і обов'язків супроти мистецтва й Батьківщини...

Після війни не один артист-мистець змушений був припинити творчу діяльність і рятувати себе та рідню від фізичної загрози, злиднів і смерти. Деякі з них навіки розпрощалися з своїми намірами, осягами або й зі своїм здоров'ям. І лише друковані згадки, якщо такі залишилися, занотували їхні пориви, снаги й працю. Іноколи ще й пам'ять сучасників зберегла спомини про тих мистців і про здобутки їх творчої праці.

До щасливців і вибранців Провидіння належить українська танкова пара балетних прем'єрів, подружжя Ніни й Вадима Сулимів. У Чіле, куди родина Сулимів переїхала з Европи шукати пристановища, дуже швидко праця цієї визначної пари українських мистців набрала широкого розголосу.

В столиці Чіле, Сантіяґо, до приїзду Сулимів, існував тільки модерний балет при Чілійському університеті. Балетмайстрові Вадимові Сулимі влада доручила вперше створити в Чіле при Муніципальному Театрі — клясичний балет. Проголошено набір учнів початкуючих та заавансованих. Балетмайстер Сулима, прикладаючи всіх сил, за щедрою підтримкою держави та при захопленні ансамблю, — після року навчання, — створив і підготував для сцени балети „Бути чи не бути?" і „Українíяна".

Обидва балети побудовані в модерному танковому напрямку з застосуванням техніки клясичного балету. Декорації й костюми до цих постав запроєктував сам Вадим Сулима, який набув фахового знання в малярстві ще в Европі у віденській Академії Малярства.

У балеті „Бути чи не бути?" брали участь сімнадцять артистів, з них два солісти-чілійці в ролях „Доля" й „Добро" та прем'єрів: Ніни й Вадима Сулимів, як провідних персонажів, в ролях „Людина" й „Зло".

Балет „Українíяна" скомпонований на тлі українського побуту, до якого взято сюжети з опери „Запорожець за Дунаєм" і з оперети „Наталка Полтавка". Музику підібрано з творів українських композиторів. Багатство костюмів, музики й танків допомогли маестрові Сулимі зреалізувати задуману ідею українського балету з повним успіхом. Цей балет п'ять років не сходив з репертуару театру.

З клясичного репертуару мистців Сулимів стали відомими в Чіле постави балетів „Лебедине озеро" (Чайковський), „Бахчисарайський фонтан" (Асаф'єв), „Сильфіди" (Шопен), „Лавренсія" (Кейн), а також одноактові балети „Вальпурґієва ніч" (Ґуно) й „Болеро" (Равель).

Після двох років навчання чілійських танцюристів В. Сулима вивів у балетному образі національну тематику чілійського народу, а саме леґенду „Три сестри" (музика Асеведо). Це одноактовий балет з народного побуту і народних чілійських танків „квека" та „ресбальоса".

Згодом балетмайстер Сулима створив на основі чілійської тематики другий балет-трагедію „Ніч св. Івана" в трьох діях (музика Кандіяні), сюжетом якого є знаний мотив шукання квітки щастя.

Балети, виткані на рідній чілійцям канві, так заохотили й зворушили глядачів, що їх вдячність не знаходила меж. Місцева преса вмістила знімку Вадима Сулими в рубриці „Замітна людина дня".

Рівночасно із згаданими виставами, ансамбль Сулими кожного року в зимовому періоді був заанґажований до сезонової Опери, співаки-солісти якої приїздили з Італії й виступали в Чіле на тлі хору, балету й оркестри місцевих оперових груп. Балети до всіх опер ставив Василь Оулима.

Після трьох років сценічної практики чілійський балет Сулими виїхав під його проводом в крайове й закордонне турне здобувати слави.

Коли родина Сулимів побільшилася сином - наслідником, Вадимом молодшим, подружжя артистів припинило свої виступи, і дирекція театру в Чіле запросила до себе прем'єрів „Королівського Лондонського Балету Садлера": Бериль Ґрей і Олеґа Брянського.

Пізніше маестра Сулиму заанґажовано до відомої балетної компанії в Парижі „Великий балет Маркіза де Куевас". Там наш земляк займав становище балетмайстра, керівника, танцюриста - прем'єра й директора балету, оформлюючи і доповнюючи репертуар так прецизно, що французька преса не щадила похвал для його праці. Цей французький балетовий ансамбль під проводом Сулими відбув дуже успішне турне по головних містах Европи.

У 1957 р. „Муніципальний Театр Чіле" відзначав своє сторіччя. Чілійська влада відкликала з Европи Вадима Сулиму до своєї столиці, запропонувавши йому підготувати ювілейну балетову програму.

Хист і здібності мистця Вадима Сулими народилися в українських степах і виросли, щоб проявитися разом з силою українського духа у мистецькому танку й творчості артиста, танкові креації якого прикрашували українські, західньо - европейські і південно - американські сцени, а останньо ще й сцени Північної Америки.

Тепер мистецький світ Ню Йорку з радістю зустрів нашого земляка, який прибув до ЗДА на постійний побут, і оформив його сильветку при славнозвісному „Балеті Монте Карльо". З нової вихідної життьової точки відкриваються нові обрії мистецькому талантові нашого відомого хореографа.

Черговий Міжнародний Виступ Українського Пласту

В днях 2-го до 11-го серпня відбувся в Оммен, в північно-східній Голляндії, з'їзд провідників скавтських асоціяцій цілого світу, т. зв. 3-те Світове Індаба. Такі з'їзди провідників відбуваються що чотири роки і мають характер зустрічі - табору для виміни думок і продискутування проблем, які стоять перед скавтським рухом в цілому світі. Це також форум, на якому виринають нові ідеї підходу до питоменних виховних проблем в праці з молоддю різних країн, а вкінці це нагода персонального контакту з рядом провідних осіб, які начеркують та реалізують виховну програму в різних країнах вільного світу.

Доцінюючи важливість цієї чергової сдатської імпрези для використання можливости репрезентації нашої нації на міжнародньому форумі, реферат скавтських зв'язків Головної Пластової Булави зробив заходи, щоб одержати запрошення і для представництва Українського Пласту. Репрезентантом Пласту на Індаба був відомий громадський і науковий діяч та колишній довголітній голова Головної Пластової Старшини д-р Атанас Фіґоль.

Участь в Індаба взяло 560 представників — скавтерів з 40 країн вільного світу. З поневолених Москвою народів крім українців взяли участь теж мадяри і поляки, останні під проводом свого „міністра" фінансів польського екзильного уряду в Лондоні п. К. Сабата, який є одночасно референтом міжнародних скавтських зв'язків польського гарцерства. До одного з 13-ти підтаборів, на які були поділені учасники Індаба, належали представники Італії, Голляндії, Ірану, Сінґапуру, Польщі, Мадярщини і України.

Доповіді, дискусії, спільні ватри та інші зайняття концентрувалися над основною темою з'їзду — „Скавтінґ в змінному світі".

Д-р Атанос Фіґоль брав активну участь в дискусіях в імені Українського Пласту та подає такий свій особистий коментар:

„Ми мали найбільше до сказання про „змінний світ". Багато асоціяцій західнього світу живе так, якби поза реалітетами конкретної доби, існуючого змагу Сходу й Заходу.. Вони вдоволені своїми здобутками і хотіли б їх спокійно „травити". Іноді наші виступи були для них ревеляціями і на всякий випадок вони відчували й розуміли, що на цю тему ми маємо дещо більше до сказання, як вони".

В дальшому д-р Фіґоль відбув ряд розмов з провідними особами скавтських рухів багатьох країн та оцінює загальну атмосферу Індаба надзвичайно позитивно, уважаючи цей з'їзд одною з дуже вдалих і культурно переведених міжнародних імпрез.

Участь репрезентанта Українського Пласту в цій черговій світовій скавтській імпрезі виходить поза рямки інтересів і користей самої лише Пластової Організації, але є в першу чергу дальшим успіхом на шляху поширення українського імени та української правди серед всіх народів вільного світу. На дальшу мету це також засіб для евентуального осягнення рівноправного визнання Українського Пласту міжнародн. скавтськими чинниками, а тим самим здобуття постійного права репрезентувати вільну українську молодь в крузі національних скавтських організацій вільного світу.

Німецькі соціялісти оскаржують своїх генералів у втручанні в політику

Бонн. — Німецькі соціялісти гостро накинулись на командантів нової західньо-німецької армії, що вони буцім то наслідують генераліцію кайзерських і гітлерських часів, намагаючись впливати на приймання рішень, які належать виключно до компетенції політичних чинників. Цю бурю в західньо-німецьких політичних колах викликав меморандум, підписаний віце-адміралом Фрідріхом Руґе, генеральним інспектором західньо-німецької фльоти, заступником генерала Адольфа Гойзінґера, генерального інспектора всіх західн.-німецьких військово-збройних сил. У тому меморандумі німецький старшинський корпус заявляється за трьома основними принципами нової західньо-німецької армії: 1/ загальний і обов'язковий військовий набір, бо — мовляв — добровільне зголошування не покриває запотребувань армії, 2/ перебування в союзницькому бльокові Атлянтійського пакту, бо без такого союзу західньо-німецька армія не змогла б оборонити країни, і 3/найсучаснише озброєння армії, себто включно з атомовою зброєю, яку мають також потенціяльні агресори. Міністер оборони Франц Йосиф Штравс виступив з рішучою обороною генералів, закинувши злу волю та гіпокризію соціялістичним критикам. Він пояснив, що той меморандум адмірала Руґе є просто останнім випуском внутрішньо - військового місячника „Інформація для війська" та що цей меморандум, з'ясовуючи погляди військового керівництва, не має нічого спільного з заміром втручання в компетенції цивільного політичного проводу держави й міністерства оборони.

Перший виступ Президента у виборчій кампанії відбудеться 29-го вересня

Вашинґтон. — Із своєю першою політичною промовою в цьогорічній виборчій кампанії виступить през. Айзенгавер на республіканському прийнятті, яке відбудеться в Шикаґо дня 29 вересня ц. р. Сповістив про це пресовий секретар Білого Дому Джеймс Гаґерті, підкреслюючи, що цей виступ у відрізненні від інших, плянованих на 26 вересня в Ню Йорку й Филаделфії неполітичних промов Айзенгавера, буде першим його політичним виступом, значить, спрямованим на підтримку республіканських кандидатів на президента і віце-президента ЗДА. Прийняття в Шикаґо, що його влаштовує з метою зібрання потрібних для кампанії фондів Крайовий Республіканський Комітет, буде однією із 40 подібних імпрез, влаштованих цього ж дня в різних місцевостях країни. Промова Президента буде передавана телевізійними станціями до всіх більших міст, в яких такі прийняття будуть відбуватися. Крім през. Айзенгавера промовлятимуть ще республіканські кандидати — віцепрезидент Ричард М. Ніксон і Генрі Кебот Ладж. Має взяти участь у прийнятті теж нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер.

✝

Ділимося сумною вісткою
з Громадянством м. Нюарку і Земляками
Бережанщини, Зах. Україна,
що в дні 19-го серпня 1960 року
відійшов від нас у Вічність,

бл. п. Мирон МОСОРА

був. нотар

у Богородчанах, пов. Станиславів, громадський діяч та член Українських Краєвих Товариств і Установ на рідних землях, і на скитальщині (в Ріді, Австрія, очолював першу скитальчу Громаду, а згодом таборів і Міжтаборову Раду в Зальцбурґу). З постанням УЦДК в Австрії, був довголітнім його членом. На новому поселенні в ЗДА осів в Нюарку, Н. Дж., і тут включився в громадську працю, будучи активним членом Відділу „Самопоміч" та одним із основників Кред. Кооп. „Самопоміч" в Нюарку, Н. Дж.

Похорони відбулися в понеділок, 22-го серпня 1960 р.

Нехай Американська Земля буде Йому легкою!

ДИРЕКЦІЯ КРЕД. КООП. „САМОПОМІЧ" в НЮАРКУ — ВІДДІЛ Т-ВА О. М. А. „САМОПОМІЧ" Відділ у НЮАРКУ

Замість квітів на могилу
бл. п. МИРОНА МОСОРИ
Управа „Самопоміч" складає суму — $ 20.00
на потреби залишенців в Австрії.

Замість квітів на могилу,
бл. п. МИРОНА МОСОРИ
складають — $ 10.00
на українських залишенців в Австрії
ПРИЯТЕЛІ ВАКАЦІЙНОЇ ОСЕЛІ „КУТА"
НЕРРОВСБУРҐ, Н. Й.

ПОДЯКА

Трагічна смерть забрала нам ненадійно
Єдиного, Найдорожчого СИНА,

бл. п. Василя Тараса САМБОРСЬКОГО

нар. 27-го жовтня 1940 року,
а 30-го липня 1960 р., під час бурі, в автовій катастрофі, згинув ненадійно, залишаючи цей світ маючи заледве 20 років життя.

Покійний закінчив другий рік високої школи Гардвардського Каледжу, мріючи стати лікарем.

З глибини серця складаємо щиру подяку Всім, що віддали останню прислугу нашому Дорогому Покійному Синові і старалися потішити нас у нашому великому горю. Передусім щиро дякуємо пароховi о. Василеві Тарчанові за похоронні відправи, Панахиди, Богослуження, прощальні слова та за щирі молитви в парохіяльній церкві.

Окрему подяку складаємо 353-му Відділові УНСоюзу за квіти та за чисельну участь у Панахиді та Похороні, а також нашій Родині та Знайомим за квіти, Служби Божі та молитви.

Спасибі всій Родині та Приятелям, що устно та письмово склали нам вислови співчуття і старалися розрадити нас в нашому невимовному болю.

Не можна поминути подяки Екзекутиві УНСоюзу за скоре виплачення посмертного.

Хай Всевишній винагородить своєю ласкою Всіх, що яким-небудь способом причинилися до вшанування пам'яті нашого Єдиного, Найдорожчого і Невіджалуваного Сина, бл. п. Василя Самборського.

Горем прибиті:
МАРІЯ — мати
і ЙОСИФ САМБОРСЬКИЙ — батько

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими,
що дня 23-го серпня 1960 року, по довгій і тяжкій недузі,
упокоївся в Бозі, на 78-му році життя

Наш Найдорожчий
БАТЬКО, ДІДУНЬО, ПРАДІДУНЬО і БРАТ,

бл. п. МИХАЙЛО ШУМЕЙКО

Покійний походив з Бірок Великих, коло Тернополя, Зах. Україна, був одним з піонерів українського життя в Америці — один із засновників і кількалітній президент Українсько-Амер. Позичкового Т-ва в Нюарку, довголітній касир Української Католицької Церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, один із засновників і кількарічний голова Української Централі в Нюарку, довголітній член УНСоюзу і делеґат на Конвенції, щирий жертводавець на народні цілі та громадський діяч.

ПАНАХИДИ за спокій душі Покійного — в СЕРЕДУ, 24-го й ЧЕТВЕР, 25-го СЕРПНЯ 1960 р., в пох. заведенні Литвина в Ірвінґтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН — в П'ЯТНИЦЮ, 26-го СЕРПНЯ 1960 р., з того ж заведення до української кат. каплиці при Сенфорд Евеню в Нюарку, опісля на цвинтар у ФаксЧейс, біля гробу дружини.

Горем прибиті:

сини: СТЕФАН, АНТІН, ДАНИЛО і ТЕОДОР
доньки: Марія КАРПЕНТЕР, Анна СЕДЛЯК, Софія БУКАТА
сестри: Катерина ПЕЛЕШОК, Текля СІЛЬВЕСЬКА й Антонія (в краю)
11 внуків і 1 правнук.

Свято Матері та закінчення шкільного року в парафії св. Юрія Переможця в Міннеаполісі, Мінн.

Свято Матері вже всі громади відсвяткували ще в травні місяці. Одначе, з різних причин, у нас це свято не могло відбутися в той час. Тому було його злучено разом із закінченням шкільного року Школи Українознавства при нашій Парафії й воно відбулося дня 12 червня 1960 р.

Свято почалося молебнем за всіх батьків, учителів та учнів у нашій Церкві св. Юрія Перемжця. Молебень відправляв настоятель о. прот. Андрій Кість. Після молебня всі присутні перейшли до церковної залі. Пані з Батьківського Комітету заздалегідь приготовили перекуску й зараз же подали її всім присутнім дітям та гостям.

Свято в залі розпочалося молитвою, яку прочитав настоятель о. прот. А. Кість. Після того голова Парафіяльного Уряду Церкви св. Юрія Переможця п. Леонід Папара в короткій промові згадав про символічне значення материнської любови та опіки, як фундаменту в будівництві родини, нації й держави.

Отець настоятель прот. А. Кість пояснив усім, що найбільша мати — це Мати Божа. Тому ввесь культурний світ складає Їй пошану й творить та присвячує для Неї найкращі свої праці. Ось і цю пісню, що нею мають розпочати програму свята наші діти, а саме: „Благословенна будь в женах", чи інакше „Аве Марія", — створив бідний учитель, але світової слави музик і композитор Франц Шуберт. Одного разу, переходячи через поле, Ф. Шуберт побачив на перехресті доріг капличку, де був образ Матері Божої. Він зайшов помолитись, бо почував себе самотнім, покинутим... І ось тут він написав свій несмертельний твір на честь і славу Матері Божої.

Програма свята почалась концертом на честь Матері Божої. Виконавцями були: Богдан Мельниченко — клярнет та Микола Прядка — піяно, наші, вже всім знані молоді музики, наша надія й гордість.

Далі мав бути реферат Богдана Мельниченка про „Свято Матері". Одначе, з огляду на занедужання очей, він, на жаль, сам не міг його виголосити і тому цей цікавий змістом реферат відчитав о. прот А. Кість. В цьому рефераті представлено коротко всю історію цього свята, а також потребу і значення його. Треба бути вдячним матері за опіку й любов. Треба тепер, змалечку привчатися до шанування її. Великий Линколн говорив: „Все, що гарне й розумне — я завдячую своїй матері".

Українська Мати, — мати героїня. Переходячи всю історію нашого народу, переконуємось в тому, бо люблячи своїх дітей, вона навчає, а як в дорогу випроваджає, — то завше благословляє їх образом Святої Діви Марії, нашої всесвітньої Матері всіх народів та опікунки як у добрі так і в недолі. Після закінчення доповіді присутні встали і заспівали всім матерям: „Многая Літа".

Голова Парафіяльного Уряду п. Леонід Папара, заповідаючи сам всю програму свята, покликав до слова найстаршу матір з-поміж присутніх, — паню Зінаїду Корсунську. Вона коротенько зазначила, що чей же й Батьки також заслуговують на пошану, бо ось незадовго буде вже й Свято Батька. Тому й батькам належиться проголосити: „Многая Літа"! Присутні на її бажання це зробили.

Черговою точкою була деклямація Володі Годинського: „Снилось мені ясне сонце...".

Програма перепліталась концертовими точками, деклямаціями та промовами. Отже з черги Богдан Мельниченко — клярнет, в супроводі акомпаніяменту своєї мами п. Зої Мельниченко, знаної нам артистки, грали „Ададжіо" із концерта для клярнета К. 622 В. А. Моцарта, річ надзвичайно трудну технічно до виконання як для „чотирнадцятилітнього музика.

Далі Христина Кос задеклямувала віршик: „Моя мама найдорожча..." Оленка Стефанська виконала дуже добре на піяно: „Циганський танок" Р. Крентеліна.

Інж. Антін Романенко, директор Школи Українознавства при Парафії св. Юрія Переможця, нав'язуючи Свято Матері до закінчення шкільного року, сказав про потребу передавання дітям любови до ближнього, до свого Рідного Народу та до його традицій. Цю пошану та любов до всього свого — передається дітям в школі. Одначе учителі перебувають з учнями короткий час й тому, доповідач закликає усіх батьків помагати співпрацею своєю в цьому святому ділі. Говоріть до своїх дітей у своїй хаті своєю рідною мовою. Не забувайте своїх традицій та історії своєї, шануйте їх та старайтеся читати хоч час від часу щось по українськи, щоб і дітям колись було краще і нам з ними.

Далі Оля Шиян заграла на піяно: „Вишеньки та черешеньки", а Микола Прядка прочитав вірша: „Серце б'єтьця, Мамо...", замість свого брата Михася, який не прийшов на Свято, бо захворів.

На закінчення програми Богдан Мельниченко — клярнет та п. Зоя Мельниченко — піяно — виконали „Менует" з „Девертіменто" Д. К. 334. В. А. Моцарта. Гра була на надзвичайному артистичному рівні. Присутні були захоплені й нагородили їх гучними оплесками, які довго не вгавали, аж поки п. Л. Папара не сказав, що де-які діти та батьки хочуть подякувати учителям і подати їм квіти. Отже Оленка Кукуруза подала п. Зінаїді Корсунській вазочок лільових хризамтем, а Любця Божанич — такий же вазонок подала п. Ніні Булавицькій. Крім того Христя Кос передала п. Ніні Булавицькій китицю різаних квітів.

З черги наступила роздача свідоцтв. Свідоцтва дуже артистично оформлені. Виконані вони працею нашого артиста маляра — молодого М. Григорієва та п. Леоніда Папари — також артиста маляра, а заразом голови нашого Парафіяльного Уряду та учителя нашої школи. Вже незадовго буде десять років, як такі свідоцтва одержують всі діти по закінченні іспитів наприкінці шкільного року.

Свідоцтва за першу клясу одержали від п. Ніни Булавицької діти: Христя Кос, Олександер Божанич, Аркадій Сингаївський та Анатолій Руф.

Свідоцтва за другу клясу одержали від п. Леоніда Папари такі діти: Володимир Годинський, Маруся Семенюк та Едвард Руф.

Свідоцтва за третю клясу одержали від п. Зінаїди Корсунської такі учениці; Оленка Стефанська, Люба Божанич Оленка Кукуруза, Валя Руф та Оля Шиян.

Свідоцтва за четверту клясу одержали від п. Антона Романенка такі учні: Андрій Виноград, Григорій Будуляк, Андрій Булавицький, Микола Безуцький та Анатоль Глоба.

Свідоцтва за п'яту клясу одержали від п. Івана Сингаївського такі учні: Святослав Малиновський, Михайло Прядка та Люба Фесенко.

Свято закінчилось спільною фотографією учителів та учнів.

Олександра Романенко

ТАРЗАН, ч. 4511. Знов знак примари.

Сподіваючися полегшити напружену атмосферу, Тарзан нібито проходжувався, щоб відвідати недужого доктора...

Але той плян був спаралізований. — Стан здоров'я Бейкера дуже поважний, — сказав він. — Слабий пульс...

А тоді, нагло, знищені нерви всіх напружилися від нового далекого биття в барабани... Вістка про смерть від примари!